

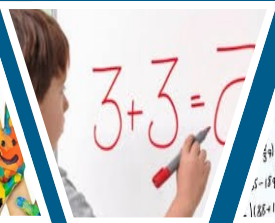

mozaiik

NİZİP ABDULKADİR SAYIN REHBERLİK VE ARAŞTIRMA MERKEZİ

SAYI 1

MART 2021

"Mükemmel değil, merhametli çocuklar yetiştirin. Karıncaları ezmeyen, ağaç dallarını kırmayan, çiçekleri ezip geçmeyen, sevgiyi hissetmeyi ve hissettirmeyi bilen çocuklar"

DOĞAN CÜCELOĞLU

İMTİYAZ SAHİBİ

Mehmet Yusuf ÇETİNKAYA

Nizip Abdulkadir Sayın RAM Müdürü

KOORDİNATÖR

Mehmet KARABACAK

EDİTÖR

Yunus YAŞAR

Araştırma ve Yazı Grubu

Mehmet Yusuf ÇETİNKAYA

Mehmet KARABACAK

İbrahim Kürşat YALÇINKAYA

Ahmet ÖZDEMİR

Yunus YAŞAR

Fatma Hayrunnisa ERTEKİNOĞLU

Oktay KOÇKIRAN

Osman YALDIZ

Mehmet KÖSE

Bilal BAKIR

Genç Osman BEDİR

Mehmet ÖZDEMİR

Orhan KORKMAZ

İLETİŞİM

Eyüp Sultan Mahallesi

Mustafa Kökmen Bulvarı No:157

NİZİP / GAZİANTEP

0 (342) 517 8248

Merhabalar.

Dergimizin ilk sayısında sizlerle beraber olmanın sevinci içerisindeyiz.

Sizlere güncel, özgün ve zengin içerikleri konu alan bir dergi hazırlamaya gayret gösterdik.

Bu dergimizin, bölgemize ve ülkemize faydalı olmasını diliyor, emeği geçen tüm arkadaşlara teşekkür ediyor, saygılar sunuyorum.

Yeni sayılarda buluşmak dileğiyle.

Mehmet Yusuf ÇETİNKAYA

Nizip Abdulkadir Sayın RAM Müdürü

İÇİNDEKİLER

Giriş.....	4
Özel Gereksinimli Çocuklarda Sosyal Etkileşim.....	6
Ama Anne Evde Çok Sıkıldım.....	8
Psikolojik Sermaye ve Stres Yönetimi.....	12
Melek Kalplerin Farkında Mısınız?.....	15
Özel Öğrenme Güçlüğü.....	16
Zeka Geriliği.....	18
Özel Eğitimde Oyun Etkinlikleri.....	20
Kaynaştırma.....	24
Tavsiye Edilen Filmler.....	25
Özel Eğitimde Tanılama Süreci ve Erken Tanılama.....	26
E-Kpss.....	30
İlçemizde Özel Eğitim.....	34
Bilinçli Teknoloji Kullanımı.....	36
Psikolojik Sağlık.....	39
Uzaktan Eğitimde Anne-Baba Rolü.....	40
Kayıp ve Yas.....	41
Eğitimde Amaç ve Planlama.....	44
Aile İçi İletişim.....	46
Emekli Öğretmenlerimizle Söyleşiler.....	48
Rehberlik-Motivasyon Hikayeleri.....	52
Zaman Yönetimi.....	54

Tarihçe

Kurumumuz 2013 yılında kurulmuş ve Nizip İbni Sina Mesleki ve Teknik Anadolu Lisesinin giriş katında bize ayrılan bölümde faaliyete geçmiştir. Daha sonra söz konusu alanın fiziki kapasitesinin yetersiz gelmesi sebebiyle 2015 yılında Abdulhamithan Kız Anadolu İmam Hatip Lisesi bünyesine taşınmıştır. Yine söz konusu alanın fiziki kapasitesinin yetersiz kalması sebebiyle 2019 yılında Şehit Seyit Ahmet Çakır Anadolu İmam Hatip Lisesi bünyesine taşınan kurumumuz faaliyetlerini ve çalışmalarını yeni yerinde büyük bir özveri ve gayretle sürdürmektedir. Kurumumuzun fiziki yapısının iyileştirilmesi amacıyla kurum içerisinde çeşitli tadilat çalışmaları yapılmış, böylece bina kurumumuza uygun halen getirilmeye çalışılmıştır. Kurumumuzun çeşitli ihtiyaçlarının karşılanması amacıyla zaman zaman bakanlığın ilgili birimleriyle iletişime geçilmiş ve kurumumuzun eksiklikleri karşılanmaya çalışılmıştır. Kurumumuza bağımsız yeni bir binanın kazandırılması amacıyla çalışmalarımız devam etmektedir.

Vizyonumuz;

İlçemizde; Gelecekte evrensel değer ve bilimsel gelişmelere uygun olarak, fiziki donanımı ve ortamı uygun, uzaman ve yetkin personeli ile huzurlu, ileriye güvenle bakan, kalitede sürekliliği ve zirveyi yakalayan bir merkez olmak

Misyonumuz;

Evrensel değerler ve Milli Eğitimin genel amaçları doğrultusunda, bilim ve teknolojik gelişmelerin ışığında; bölgemizde özel eğitim, rehberlik ve psikolojik danışmanlık gereksinim duyan bireylere; takım çalışmasını esas alarak, güncel bilimsel çalışmalar ve gelişmeler ışığında üreterek destek sağlamaktır.

Özel Gereksinimli Çocuklarda Sosyal Etkileşim

Doç.Dr. Latife ÖZAYDIN

Hasan Kalyoncu Üniversitesi Özel Eğitim Bölüm Başkanı

Çocuklar, toplum tarafından kabul gören ve sosyal yaşamda başarılı olmalarını sağlayan kültürlerine özgü davranışları bebeklik çağından itibaren anne, baba, kardeş ve akranlarıyla etkileşimleri sırasında öğrenirler. Sosyal etkileşim, en az iki kişinin, belli bir yakınlık içerisinde karşılıklı sözlü ya da sözsüz mesaj alışverişi içinde olmaları olarak açıklanabilir (Dökmen, 1999). Bebekler, doğduğu andan itibaren çevresindeki kişilerle doğal bir etkileşim içindedir ve zamanla bu etkileşimler belirli rutinelere dönüşür. Rutinler, anne ve babalar için bebeğin nelere, ne tür tepkiler verdiğini öğrendikleri fırsatlar haline gelir. Çocuklarda bu rutinelere alışmaya başlar ve anne-babalarının tepkilerini öğrenirken kendi isteklerini nasıl anlatabileceklerini öğrenirler (Topbaş, 2005). Bu nedenle yaşamlarının erken döneminde özel gereksinimli çocukların yaşam boyu ihtiyaç duyacakları sosyal etkileşim becerilerini anne-babaları, kardeşleri ve akranlarıyla etkileşimleri sırasında öğrenmeleri için eşsiz fırsatların olduğu unutulmamalıdır (Goldstein, Kaczmarek ve English, 2002).

“Rutinler, anne ve babalar için bebeğin nelere, ne tür tepkiler verdiğini öğrendikleri fırsatlar haline gelir.”

Anne-babaların ve özel eğitim öğretmenlerinin, özel gereksinimli çocukların yetişkinler ve akranlarıyla etkileşimlerini değerlendirip destekleyebilmeleri için sosyal etkileşim kavramının neleri kapsadığını gözden geçirmek yararlı olacaktır. Sosyal etkileşim davranışları ilk olarak etkileşimin o andaki amacına göre, başlatmalar ve tepkiler olarak sınıflandırılmıştır. Bir diğer ifadeyle sosyal etkileşim zincirindeki ilk halka sosyal başlatma, bu davranışı izleyen davranışlar ise sosyal tepkiler olarak isimlendirilmiştir.

Özel gereksinimli çocukların yetişkinler veya akranları tarafından başlatılan etkileşimlere tepki verebildiği ancak kendiliğinden etkileşimi başlatma davranışlarının sınırlı olduğu bilinmektedir. Dolayısıyla özel eğitim öğretmenlerinin öğrencilerinin tepki davranışları gibi etkileşimi başlatma davranışlarını izlemeleri gerekmektedir. Örneğin; öğrencinize “Günaydın” dediğinizde size tepki olarak “Günaydın” diyebilir. Ancak, öğrenciniz kendiliğinden size

“Günaydın” diyebilmesi onun etkileşimi bağımsız olarak başlatabildiğini gösterecektir.

Sosyal etkileşim davranışları ikinci olarak davranışın topografyasına göre sözlü-sözsüz olarak sınıflandırılmıştır (McGee, Connie Almeida, Sulzer-Azaroff ve Feldman, 1992). Sosyal etkileşimin iletişim açısından uygunluğu olarak da bilinen bu boyut dilin kullanım bilgisi olarak tanımlanır. Özel gereksinimli çocukların sosyal etkileşimi başlatma veya tepki verme davranışları sırasında hangi sözlü-sözsüz yapıları kullanarak karşı tarafta istenilen etkiyi oluşturduğu veya oluşturamadığı incelenmelidir (Prutting ve Kirchner, 1987).

Sosyal etkileşim davranışları üçüncü ve son olarak sosyal uygunlukları açısından değerlendirilmelidir. Sosyal uygunluk, davranışların olumlu ve olumsuz özelliklerini ifade eder ve davranışları bu bağlamda değerlendirir. Etkileşimlerin sosyal uygunluğunu değerlendirmede dikkate alınması gereken nokta çocuğun sergilediği davranışın sosyal ortamın gerektirdiği duruma uygun olup olmamasıdır. Özel gereksinimli çocukların olumlu sosyal etkileşim davranışları sergilemeleri akranları tarafından kabul edilmelerini ve arkadaş edinimlerini kolaylaştırırken, uygun olmayan davranışları dışlanmalarına ve yalnız kalmalarına neden olacaktır.

Bu bağlamda anne-babaların ve öğretmenlerin, öğrencilerinin sosyal etkileşim davranışlarını; etkileşim amacına, iletişim amacına ve sosyal uygunluğuna göre değerlendirip desteklemeleri çocukların kişiler arası etkileşimlerden her zaman yararlanabilmelerine zemin hazırlayacaktır.

AMA ANNE EVDE ÇOK SIKILDIM!

Doç. Dr. Azize Nilgün CANEL

Marmara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Bölümü Öğretim Üyesi

Covid-19 UNİCEF Aileler İçin Ev İçi Destek İpuçları

Korona günlerinde hepimizin hayali bir an önce eski günlerimize geri dönebilmek. Ama bu konuda en sabırsız olanlar kuşkusuz çocuklar ve gençler. Uzamış olan online hayat berberinde pek çok güçlüğü getirirken, ailelere de yeni zorluklar yaşıyor. Bu konuda UNICEF'in ailelere destek önerilerini sizler için Türkçe'ye çevirdim ve içerikleri de olabildiğince açıklayarak uzamış olan korona günlerinde neler yapabileceğimize dair bilgiler ekledim. Her bir maddeyi dikkatle okuyarak, çocuğunuzun yaşına uygun açıklamalar oluşturabilirsiniz.

Öncelikle bu günlerde çocuklarımızla neler konuşabileceğimize birlikte bir göz atalım:

1. Çocuğunuzun duygularını engellemeyin: Çocuğunuzun ne kadar sıkıldığını, bu süreci hiç sevmediğini ifade eden cümlelerini engellemeyin. Duygularını açık bir şekilde ifade etmesine izin verin ve bu duygularını kabul edin. Bırakın özgürce konuşsun. Sorduğu sorulara doğru, açık ve net cevaplar verin ve gereksiz eleştirilerden kaçının.
2. Gereksiz korkutmalardan da, gereksiz ümit vermekten de kaçının: Çocuğunuzun süreç hakkında gereksiz korku uyandıracak konuşmalara maruz bırakmayın. Ancak pandeminin ne zaman biteceği konusunda hayali ve gerçeği yansıtmayan cümleler de kurmayın. Herkesin elinden geleni yaptığını, en kısa zamanda bitmesini ümit ettiğinizi ancak her türlü sürpriz gelişmeyi birlikte aşacak bir aile olduğunuzu söyleyin.
3. Çocukların ve ergenlerin sordukları soruların cevaplarını bilmemeniz sorun değildir: Eğer o an için cevaplayamayacağınız bir soru sormuşlarsa bu sizi korkutmasın. Cevabı araştıracağınızı veya üzerinde düşüneceğinizi söyleyin. Hatta bu durumu birlikte öğrenme fırsatına çevirin. Ancak sadece güvendiğiniz kaynaklardan edindiğiniz doğru bilgileri çocuğunuzla paylaşın.
4. Hastalara ve bakım verenlere şefkatli yaklaşımı destekleyin: Hastalığa yakalanan tanıdıklarınıza veya hasta arkadaşlarına karşı dikkatli konuşmalarına özen gösterin. Onlara karşı düşmanca veya korkutucu ifadeler kullanmaktan kaçının. Hastalara ve onlara bakan kişilere şefkat duymamız gerektiğini anlatın. Aynı şekilde tüm sağlık personelimiz içinde teşekkür edebilmelerini sağlayın. Salgını durdurmak için çalışan ve hasta insanlara bakan kişilerin hikâyelerini araştırın ve bunları çocuklarımızla paylaşın.

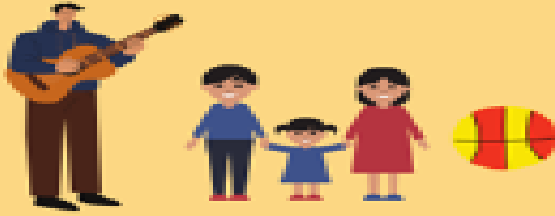
“Çocuğunuzun ne kadar sıkıldığını, bu süreci hiç sevmediğini ifade eden cümlelerini engellemeyin. Duygularını açık bir şekilde ifade etmesine izin verin ve bu duygularını kabul edin.”

Bu günlerde hepimizi endişelendiren ortak kaygılarımız var. Siz de işe gidemiyor olmak, okulların kapalı olması, hiç bitmeyen ev işleri, gelir kaybı yaşama konusunda endişe duymak gibi konularla mücadele etmeye çalışıyor olabilirsiniz. Öncelikle bu konularda kaygı duymanız ve tükenmiş hissetmeniz çok normal. Bu durumda evde geçirilen sürenin artması en azından onları yakından tanımak ve daha iyi bir ebeveyn çocuk ilişkisi kurabilmek adına geliştirici olabilir. Bu konuda da UNICEF'in evde çocuklarla kaliteli zaman geçirmek, çatışma karşısında çocuklarla pozitif iletişim kurabilmek ve gerginlik anında evde bir dakikada rahatlatma konularındaki tavsiyelerine bir göz atalım:

Günlük rutinler oluşturun:

Pandemi hepimizi günlük ev, iş ve okul rutinlerimizden alıkoymuş durumda. Bu durum çocuklar ve ergenler için olduğu kadar ebeveynler için de zorlanmaları beraberinde getiriyor. UNICEF'in bu konuda ki önerisi günü planlamak. Pandemi boyunca çocuklarla evde geçen zamanı planlamak, sizin de kendinize ayıracağınız vakti arttıracaktır. Bunun için esnek ama tutarlı bir günlük rutin oluşturabilirsiniz. Kendiniz ve çocuklarınız için, yapılandırılmış aktiviteler ve boş zamanları da içeren bir program yapabilirsiniz. Bu, çocukların kendilerini daha güvende hissetmelerine ve daha pozitif davranmalarına yardımcı olabilir. Günlük rutini planlarken çocuklar veya gençlerin kendi zamanlarını özgürce ama makul bir şekilde planlamalarına izin verin. Eğer kendileri planlarsa, uygulama konusunda daha fazla uyum sağladıklarını göreceksiniz. Planda mutlaka günlük egzersizlere de yer vermeye çalışın. Egzersiz stresi azalttığı gibi, çocukların ve gençlerin fazladan enerjilerini boşaltmalarına da yardımcı olmaktadır.

PANDEMİ GÜNLERİNDE EVDE ÇOCUKLARLA KALİTELİ ZAMAN GEÇİRMEK

HER BİR ÇOCUĞUNUZA ÖZEL BİR ZAMAN OLUŞTURUN

Her bir çocuğunuzla 20 dakikayı baş başa geçireceğiniz özel bir zaman dilimi oluşturun. Çocuklar bu özel zaman dilimlerini heyecanla beklemeye başlayabilir.

ÇOCUĞUNUZA NE YAPMAK İSTEDİĞİNİ SORUN

Yapmak istediklerini sizin değil onun oluşturması özgüvenini artırır.

EBEVEYN-ERGEN DOSTLUĞU GELİŞTİRİN

- Sevdiği şeyler hakkında sohbet edin. Müzik, spor, ünlüler, arkadaşları...
- Sevdiği yemeği beraber pişirin.
- Onun en sevdiği müzik ile beraber egzersiz yapın.

TELEVİZYONSUZ VE CEP TELEFONSUZ SAATLER OLUŞTURUN

- Birlikte sesli kitap okuma,
- Birlikte resim çizme,
- Birlikte temizlik ve yemek
- Birlikte projeler

AMA ANNE EVDE ÇOK SIKILDIM!

Çocuklarınıza model olun:

Bu zor günlerde çocuklarınızın kendilerini pandemiden korumalarında en önemli model ebeveynleridir. Kendi hijyeninize dikkat etmeniz ve mesafenizi korumanızın çocuklarınız tarafından gözlemlendiğini unutmayın. Hasta ve yardıma ihtiyacı olanlara ve sağlık çalışanlarına karşı şefkatli ve işbirlikçi tutumunuzu model alacaklarını da unutmayın. UNICEF'in günü pozitif şekilde sonlandırmak için de güzel bir önerisi var. Her günün sonunda birkaç dakikanızı, çocuklarınızla beraber o günü değerlendirmeye ayırın. O günün en pozitif anının ne olduğunu, o gün en çok neye güldüklerini veya onlar en çok neyin eğlendirdiğini sorun. Bu gün yaptıkları en iyi şeyi övgüyle dile getirmeyi unutmayın. Bir sonraki günü daha verimli ve eğlenceli geçirebilmek için ne yapabileceklerini düşünmelerini isteyin.

PANDEMI GUNLERINDE ÇATIŞMA KARŞISINDA ÇOCUKLARLA POZITIF İLETİŞİM

YAPTIĞINI ELEŞTİRMEK YERINE GÖRMEK İSTEDİĞİNİZ DAVRANIŞIN NE OLDUĞUNU SÖYLEYİN

Çocuğa bağırarak ve çatışarak öfkesini arttırmaya ve hareketin sürmesine sebep olacaktır.

İSTEDİĞİNİZ DAVRANIŞLARI SERGİLEDİĞİNDE ÖDÜLLENDİREBİLİRSİNİZ

Yapmasını istediğiniz davranışları sergilediğinde, çocukları ve ergenleri ödüllendirmek işe yarayabilir.

GERÇEKÇİ OLUN

Çocuktan yapmasını istediğiniz şey gerçekçi mi? Örneğin çocuklar saatlerce sessiz duramazlar veya tüm gün sadece ders çalışmalarını bekleyemezsiniz.

ERGEN ÇOCUKLARINIZIN ARKADAŞLARINA İHTİYACI OLDUĞUNU UNUTMAYIN

Sadece online bile olsa arkadaşları ile birlikte olabileceği zamanlar ve fırsatlar yaratmaya gayret edin.

İnternet ortamından güvenliği sağlamak:

Çocuklarımızın çoğu okula kısıtlı imkânlarla devam ediyor veya hiç gitmiyorlar. Bu da evde geçirdikleri süre kadar, online geçirdikleri süreyi de arttırmış durumda. Online olarak sürdürdükleri hayatın kendileri için önemli olduğunu görmezden gelmemek gerekiyor. Arkadaşlarına çevrimiçi de olsa ulaşabiliyor olmak, covid 19'un üzerlerinde ki olumsuz etkilerini azaltmaya yardımcı oluyor ve hayatlarına devam etmelerini sağlıyor. Özellikle sosyalleşmenin büyük ihtiyaç olduğu ergenler için bu daha da önemli bir durum. Ancak ebeveynler olarak, online hayatın taşıdığı risklerin de farkında olmalıyız.

Bu konuda neler yapabileceğimizi ise şöyle sıralamış:

- Bilgisayar vb. aletlerde ebeveyn kontrollerinizi mutlaka ayarlayın.
- Tarayıcınızda Güvenli Arama'yı açın.
- Çevrimiçi uygulamalarda ve oyunlarda sıkı gizlilik ayarları yapın.
- Kullanılmadığında web kameralarını örtün.

Ayrıca çocuklarımızla sağlıklı ve güvenli çevrimiçi alışkanlıklar geliştirebilmemiz de mümkün. Bunun içinde;

- Sağlıklı cihaz kullanımıyla ilgili "aile teknoloji anlaşmaları" oluşturun. Bu anlaşmalara çocuğunuzu veya gençleri de dâhil edin.

- Evinizde bilgisayarsız-cep telefonsuz alanlar ve saatler oluşturun (yemek yemek, uyu- mak ve oyun oynamak, okul ödevleri..)

- Çocuklarınızın, özellikle yabancıardan kişisel bilgileri nasıl gizli tutacaklarını öğrenmelerine yardımcı olun. Nasıl ki sokakta herkese güvenmemeleri gerektiğini öğretiyorsunuz, aynı şekilde online ortamlarda da herkese güvenmemeleri gerektiğini anlatın.

- Çocuklarınıza çevrimiçi olanın çevrimiçi kaldığını (yüklediği mesajlar, fotoğraflar ve videolar) hatırlatın.

- Çocuklarınıza internette kendilerini üzen, rahatsız eden veya korkutan bir şey yaşarlarsa

size sizinle konuşabileceklerini ve onları kızdırmayacağınızı veya cezalandırmayacağınızı söyleyin.

-Tehlike belirtilerine karşı uyanık olun. Çocuğunuzun içine kapandığını, üzülüğünü, gizlendiğini veya çevrimiçi etkinliklere takıntılı olup olmadığını fark edin, dikkat edin.

- Çocuklarınızla beraber online vakit geçirmenizin ise hiçbir sakıncası yok. Faydalı web sitelerini, sosyal medyayı, oyunları ve uygulamaları birlikte keşfedin. Her çocuğun benzersiz olduğunu ve iletişim kurmak için farklı yollar kullanabileceğini unutmayın.

PANDEMI GÜNLERİNDE EVDE "BİR DAKIKADA RAHATLAMA" EGZERSİZİ

ARA VERİN

Herkesin ara vermeye ihtiyacı vardır. Gün içerisinde mutlaka kendinize zaman ayırın ve istediğiniz bir şeyi yapın.

YANLIZ DEĞİLSİNİZ

Tüm dünyada pek çok anne ve babanın sizinle aynı yaşantıları ve zorlukları paylaştığını unutmayın. arkadaşlarınızın başa çıkma yollarını öğrenin.

ARA VERME EGZERSİZİ

Kendinizi stresli hissettiğiniz anlarda yapabileceğiniz bir dakikalık ara verme ve rahatlama egzersizi

Birinci Adım: gevşemeğe hazırlanma Kendinizi rahat hissedebileceğiniz bir pozisyonda oturun. Ayaklarınızı düz yerde, elleriniz kucüğünüzde olsun. İsterseniz gözlerinizi kapatabilirsiniz.

İkinci Adım: Vücudunuzu düşünün ve hissedin Kendinize "şu an ne düşünüyorum" diye sorun. Düşüncelerinize odaklanın. Olumlu ve olumsuz düşüncelerinizin farkına varın. Duygularınızı fark edin. Olumlu ve olumsuz duygularınızı fark edin. Vücudunuz nasıl hissediyor? Sinirli, gergin? Fark edin.

Üçüncü Adım: Nefesinize odaklanın Nefes alıp verişinizi dinleyin. Elinizi karnızın üzerine koyun ve her nefeste nasıl inip kalktığını fark edin. Kendi kendinize "İyiymiş, ne olursa olsun iyi olacağım" diye tekrarlayın. Kısa bir müddet daha nefesinize odaklanmaya devam edin.

Dördüncü Adım: Ana geri dönme Tüm vücudunuzun nasıl hissettiğine dikkat edin ve odanın içindeki sesleri sakince dinleyin.

Beşinci Adım: Çözümlenme Kendinizi farklı hissedip hissetmediğinizi düşünün. Hazır olduğunuzda gözlerinizi açın.

Psikolojik Sermaye ve Stres Yönetimi

Mehmet Yusuf ÇETİNKAYA

Eğitim Yönetimi Uzmanı

Nizip Abdulkadir Sayın RAM Müdürü

Martin Seligman, ilk kez 1999 yılında psikoloji biliminin insanın, sıra dışı ve anormal davranışları üzerinde durduğunu, güçlü, olumlu ve pozitif yönlerinin görülüp bunun geliştirilmeye çalışılmadığına dikkat çekerek, psikoloji verilerinin insanları nasıl daha mutlu, daha başarılı ve daha iyi olabileceklerini öğretmek için kullanılması gerektiğini söyleyerek “pozitif psikoloji” kavramını ileri sürmüştür” (Linley ve ark., 2006).

Luthans (2002a: 697)’a göre, pozitif psikolojinin amacı, insanlarda neyin yanlış olduğundan bahsetmek yerine neyin doğru olduğunu vurgulamaktır. Güçlü yönleri dikkate almak (zayıf yönlerin yerine), dayanıklılık (güçsüz yönlerin yerine), refahın ve sağlıklı hayatın iyileştirilmesi ve geliştirilmesi ile ilgilenmek (patolojinin tedavi edilmesinin yerine) olduğunu belirtmiştir.

Psikolojik sermaye kavramı, pozitif psikolojideki teori ve araştırmalardan ortaya çıkmaktadır. Pozitif psikolojinin örgütsel organizasyonuna taşınmasıyla pozitif örgütsel davranış, kişilerin zayıf yönlerinden veya yetersizliklerinden çok, özellikle güçlü yanlarının ortaya çıkarılması ve geliştirilmesiyle ilişkili bir kavram olarak (Seligman ve Csikszentmihalyi, 2000), insan kaynaklarının kişinin ve örgütün amaçlarına uygun bir şekilde yönetilmesi için yeni bir yaklaşıma odaklanmaktadır.

Psikolojik sermayesi güçlü olan kişilerin stres yönetimi konusunda daha başarılı olduğu söylenebilir.

“Psikolojik sermayesi güçlü olan kişilerin stres yönetimi konusunda daha başarılı olduğu söylenebilir.”

Çevrenin potansiyel olarak tehdit edici durumuna fiziksel ve duygusal tepkiye stres denir. Bu tanımın içeriği, kişiler ve ait oldukları çevreleri arasındaki uyumun eksikliğini ifade eder. Kendini stres altında hisseden birey, sürekli halsizlik, tansiyon veya yüksek kan basıncı gibi problemler ile karşılaşmaktadır (Yurdadön, 2018).

Kişilerin örgüt içerisindeki normal rollerinden daha fazlasını bekleyerek yükümlü olmadıkları işleri yapmaya mecbur bırakılmaları, yetki ile sorumluluk arasındaki dengesizlik, denetim yetersizliği, adaletsizlik, bireysel yetenek ve kişilik özelliklerinden dolayı örgüt çalışanları arasında yaşanan uyumsuzluklar, çalışma koşulları gibi birçok durum stresi artıran nedenler olarak değerlendirilebilir. Bu yüzden örgütsel stres kaynakları ile mücadele edebilmenin önemli bir noktası örgütlerin işleyişinin doğru bir şekilde planlanması ve örgütsel stres yönetiminin hayata geçirilebilmesi ile mümkün olabilir. Örgütsel stres yönetiminin hayata geçirilmesi verimliliğin artması açısından oldukça önemlidir. Bundan dolayı örgütsel stres nedenlerini araştırarak, buna ilişkin çözümler üretilmesi ve eğitim yönetiminin bilimsel çerçevede değerlendirilmesi açısından eğitime katkı sağlayacaktır.

Örgüt liderinin ve üyelerinin güçlü yönlerinin ve gizil kalmış yeteneklerinin ortaya çıkarılması ve bu konuda desteklenerek yüreklendirilmesinin sonucu olan psikolojik sermayenin değişime ve gelişime yönelik çabaları, pozitif örgütsel davranış akımı doğrultusunda şekillendirilerek iş tatminini ve motivasyonunu artırması, eğitimde örgütsel stres yönetimine katkı sağlayarak örgütsel başarıyı beraberinde getirecek katalizör unsurlardan biri olacaktır.

“Okulların birer açık sistem olarak varlıklarını sürdürebilmeleri ve kendilerinden beklenen amaçları gerçekleştirebilmeleri, bir yandan içinde faaliyet gösterdikleri çevreye uyum gösterip kendi davranışlarını çevrenin istek ve beklentileri yönünde şekillendirebilmelerine, diğer yandan da yapılarındaki alt sistemlerin etkileşimlerini düzenleyebilmelerine bağlı olduğu söylenebilir” (Şimşek, 1999). Bu bağlamda ilişkilerini sağlıklı bir şekilde düzenleyen ve öğretmenlerin psikolojik kapasitelerini artırıcı çalışmalar yapan okulların örgütsel stres yönetimi başarılı bir biçimde yönetmesi beklenmektedir.

Psikolojik sermaye gözü ile eğitim yönetimi alanına odaklı araştırmalar, insan doğasına ilişkin varsayımları ‘pozitif açıdan da’ değerlendirmeyi önerdiğinden eğitim örgütlerine ve alanyazına katkı sunabilirler.

Harran Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Eğitim Yönetimi programında, 31 Aralık 2019 tarihli “Eğitim Örgütlerinde Örgütsel Psikolojik Sermaye ile Örgütsel Stres Yönetimi Arasındaki İlişki” konulu tezli yüksek lisans çalışmamda, eğitim örgütlerinde örgütsel psikolojik sermaye ile örgütsel stres yönetimi arasındaki ilişkinin belirlenmesi amacı ile Gaziantep ili Nizip ilçe Milli Eğitim Müdürlüğüne bağlı toplam 37 resmi ilkokul, ortaokul ve liseler de görev yapan 375 öğretmen ve idareci ile ölçek çalışması yapılmıştır. Çalışmada, öğretmenlerin stres yönetimine dair görüşlerinin ve psikolojik sermaye algı düzeylerinin; cinsiyetlerine, yaşlarına, medeni durumlarına, mezuniyetine, mezun olunan fakülteye, branşına, branşlarının ilgili olduğu alana, görevine, yöneticilik süresine, mesleki kıdemine, bulunduğu okulda geçirdiği hizmet sürelerine, okullarının fiziki donanım açısından yeterli olup olmadığına, okullarına yönelik algıladıkları yönetim türü değişkenine, görüşlerine başvurulup başvurulmamasına, görev yapılan lise türüne, çalıştığı okuldaki öğretmen sayısına, kişisel gelişim ve insan ilişkileri ile ilgili aylık okuduğu kitap sayısına, kariyerlerine göre anlamlı farklılık gösterip göstermediğini belirlemek için “aritmetik ortalama, standart sapma, t-testi ve tek yönlü varyans analizi (ANOVA)” yararlanılmıştır.

Analizlerde öğretmenlerin Stres Yönetimi ve Psikolojik Sermaye düzeylerini belir-

lemek için aritmetik ortalama ve standart sapma sonuçlarına bakılmıştır. Analizlerde $\alpha = .05$ anlamlılık düzeyi esas alınmıştır. Çalışma sonucunda elde edilen verilere göre, psikolojik sermayenin, cinsiyet, yaş, medeni durum, mesleki kıdem, bulunduğu okulda geçirdiği hizmet süresi, buldukları okullarına yönelik algıladıkları yönetim türü, görev yapılan okul türü, aylık okuduğu kitap sayısı ve kariyer değişkenlerine göre bazı alt boyutlarda anlamlı farklılıklar gösterdiği tespit edilmiştir. Psikolojik sermayenin mezuniyet, mezun olunan fakülte, branş, branşların ilgili olduğu alan, öğretmenlerin görevi, yöneticilikte geçen süre, çalışma ortamının fiziki ve donanım açısından yeterliği, okuldaki öğretmenlerin görüşlerine başvurulup başvurulmaması, görev yapılan

lise türü ve çalışılan okuldaki öğretmen sayısı değişkenlerine göre herhangi bir anlamlı farklılık bulunmamıştır. Stres yönetimi ile ilgili olarak ise de cinsiyet, medeni durum, mezuniyet, branş, çalışma ortamının fiziki ve donanım açısından yeterliği, buldukları okullarına yönelik algıladıkları yönetim türü, okuldaki öğretmenlerin görüşlerine başvurulup başvurulmaması, kişisel gelişim ve insan ilişkileri ile ilgili aylık okuduğu kitap sayısı ve öğretmenlerin görevi değişkenlerinin bazı alt boyutlarda anlamlı farklılıklar bulunmuştur. Stres yönetiminin yaş, mezun olunan fakülte, mesleki kıdem, branşların ilgili olduğu alan, yöneticilikte geçen süre, bulunduğu okulda geçirdiği hizmet süresi, kariyer, görev yapılan okul türü, görev yapılan lise türü ve çalışılan okuldaki öğretmen sayısı değişkenlerine göre herhangi bir anlamlı farklılık bulunmamıştır. Bu çalışmanın sonuçları, örgütsel psikolojik sermaye ve örgütsel stres yönetimi arasında ki ilişkiler açısından yapılacak sonraki çalışmalara önemli bir kaynak oluşturabilir.

Melek Kalplerin Farkında Mısınız?

Mehmet Karabacak

Özel Eğitim Öğretmeni

Nizip Abdulkadir Sayın RAM Müdür Yardımcısı

Engellilik durumunu nasıl tanımlayabiliriz? Bu ana soru konumuzun önemini bize belirtecektir. İkinci ana soru engeli yaratan toplum mudur, yoksa kişi mi engellidir? Bu soru ise bize aslında engellilik durumunun fiziksel ve toplumsal düzenlemelerle ortadan kalkabileceğinin en net cevabını verecektir. Şimdi gelin bu iki sorunun cevabını ben vereyim sizlerde bu cevaplar üzerinde analizler yapın. Lütfen bu analizleri gerçekten büyük bir samimiyet ile yapmaya çalışınız çünkü bunu yaptığınızda duruma karşı tam bir farkındalığınız oluşacaktır.

Şimdi fiziksel engeli olan bir bireyi düşünelim. Elleri ve kolları noktasında eksikliği olsun. Bir yere girmek istiyor. Girdiği yerin bir kapısı var. Bu kapının ise kolu var. Birey bu kapıyı açamayacaktır. Kapının sensörlü ve otomatik algılama ile çalışan bir kapı olduğunu düşünelim. Bu durumda kişinin kapıyı açması için ellerine ve kollarına ihtiyacı olmayacaktır. 1. Durumda birey engelli bir birey konumunda iken , ikinci durumda birey engelli konumunda olmayacaktır. Peki bu değişen koşulu kim yarattı? Toplumdaki fiziksel koşul ve durumlar bu durumu yarattı. İlk ana sorumuzun cevabını da vermekte fayda var. Bir çok engel türlerimiz var . İşitme, görme, Hafif Derece Zihin... Şimdi tanımını bunun üzerinden yaparsak Engellilik doğuştan veya sonradan ortaya çıkabilen, fakat toplumsal duyarlılık ve mekânsal düzenlemelerle , bireyi dünya ile bütünleştirerek engeli ortadan kaldırdığımız durumdur.

Benim bir dileğim var. Lütfen özel bireylerimize karşı acıma duyguları içerisinde olmayalım. Matematik problemini çözemeyen bir çocuk nasıl bir başkasından yardım istiyorsa özel bireylerimizin istediği yardım da bundan fark-sızdır. Yardımcı olalım. Eğer yardımı reddediyorlarsa üstele-meyelim. O an yalnız kalmak istiyor olabilir, yalnız yürü-mek istiyor olabilir.

Farkında olalım ama aşırı inceleyici bir tutum içerisinde olmayalım. Rahatsızlık vermek yerine eğer iki tarafta sohbet için istekliyse çay veya kahve eşliğinde güzel muhabbetler edelim. Uygun olan her zamanda onları arkadaşlarımızdan ayırmayıp güzel zamanlar geçirmelerine vesile olalım.

Değer verelim. Değer görelim. Mutluluk paylaşıldıkça çoğalır, üzüntüler paylaşıldıkça azalır . Mutluluğumuzu ve hüznümüzü paylaşalım.

Ben inanıyorum ki hayatı onlar için normal kılmaya yardım edersek engelli kardeşlerimizle ilişkilerimiz çok daha anlamlı bir karaktere bürünecektir. Vurgulamak isterim ki şölen havasında, el ele , kardeşçe, mutluluk içerisinde, hüzünden uzakta harika bir hayat hepimizi bekliyor. Zira sorunlarını çözen bu bireyler .toplumsal kabul gören bireyler olarak tebessümü yüzlerinden eksik etmeyeceklerdir ve bu toplumsal birliğimizi, mutluluğumuzu ve huzurumuzu en üst noktaya çıkaracaktır.

Sevgiyle kalın...

“Zihinsel kapasite açısından ÖÖG olan öğrenciler ortalama veya ortalama üstü IQ puanına sahip olmaktadır. Fakat ÖÖG olan öğrencilerin neredeyse tümü bir ya da daha fazla alanda akademik başarısızlık yaşamaktadır.”

Özel Öğrenme Güçlüğü

İbrahim Kürşat YALÇINKAYA

Psikolojik Danışman ve Rehber Öğretmen

Farklı tanımlar incelendiğinde, özel öğrenme güçlüğü (ÖÖG) sözlü veya yazılı dili anlama ya da kullanma, matematiksel işlemleri yapma, hareketleri koordine etme ya da dikkati yöneltme becerilerini olumsuz etkileyen bir yetersizlik olduğu görülmektedir. Aslında ÖÖG çok küçük yaşlarda oluşmaya başlayabilmekte ancak bu yetersizlik genellikle çocuk okul çağına gelene kadar fark edilmemektedir.

ÖÖG genel manada bireyin öğrenme potansiyeli ile öğrenme performansı arasındaki tutarsızlık ile ilgilidir. Öğrenme süreci sonunda beklenen öğrenmenin gerçekleşmemesinin sebebi zihinsel yetersizlik ya da görme-ışıtme sorunları değildir. Birtakım psikolojik sorunlar ile travmalardan da söz edilemez. Ayrıca öğrenmeye etki eden genel uyarılmışlık hali, uyarın eksikliği, öğrenmeye ayrılan süre, ilgi, dikkat, öğrenme materyallerinin seviyeye uygunluğu vb. faktörler de istenilen öğrenmenin gerçekleşmemiş olmasında belirleyici değildir.

Özel Öğrenme Güçlüğü olan Çocukların Genel Özellikleri

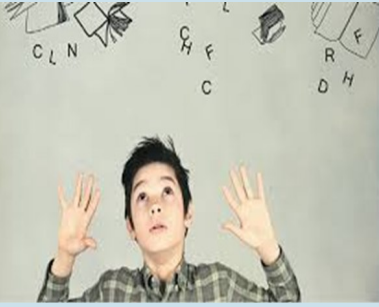
ÖÖG olan öğrenciler için tek tip bir gruptan bahsetmek mümkün değildir. Erkeklerde ÖÖG tanısı alma oranı kızlara göre yaklaşık 3 kat daha fazladır. Uzmanlar için en büyük zorluk ÖÖG olan çocukla, çalışmadığından dolayı akademik zorluk yaşayan (tembel) çocuğu ayırt edebilmektir. Zihinsel kapasite açısından ÖÖG olan öğrenciler ortalama veya ortalama üstü IQ puanına sahip olmaktadır. Fakat ÖÖG olan öğrencilerin neredeyse tümü bir ya da daha fazla alanda akademik başarısızlık yaşamaktadır.

Özel Öğrenme Güçlüğü Alt Türleri

Disleksi

(Okuma Güçlüğü) :

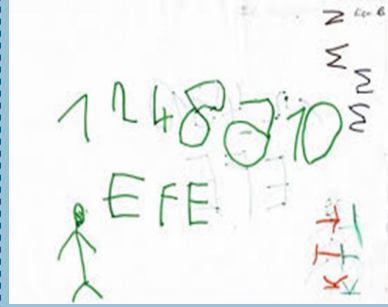
Okuma becerisinin beklene- nin belirgin olarak altında olması ve bu durumun yukarıda açıklanan nedenlerle açıklanamama durumudur.

Disgrafi

(Yazma Güçlüğü) :

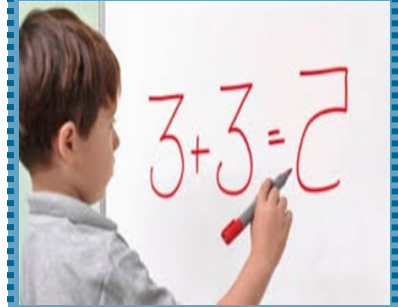
Yazma becerisinin beklene- nin belirgin olarak altında olması ve bu durumun yukarıda açıklanan diğer nedenlerle açıklanamama durumudur.

Diskalkuli

(Matematik Güçlüğü) :

Matematik becerisinin bek- lenenin belirgin olarak al- tında olması ve bu durumun yukarıda açıklanan diğer nedenlerle açıklanamama durumudur.

Özel Öğrenme Güçlüğü Belirtileri

Okul Öncesi Dönem

- Sözcükleri telafuz etmede güçlük
- Doğru sözcükleri bulmada güçlük
- Alfabe, rakamları, renkleri, şekilleri, haftanın günlerini öğrenmede güçlük
- Yönergeleri takip etmede güçlük
- Kalem ve silgi gibi araçları tutmada güçlük
- Ayakkabısının bağcıklarını bağlamada, giysisinin düğmelerini iliklemede güçlük
- Kısa dikkat süresi (örneğin, 5 yaşında bir çocuğun kısa bir hikâyeyi dinleyecek kadar uzun süre oturamaması)
- Kolayca ilginin/dikkatin dağılması
- Zayıf dinleme becerileri
- Bir şey yapmaya istekli olmama (örneğin, tembel ya da karşı gelen biri gibi görünme)
- Yeterince gelişmemiş konuşma ve dil becerisi
- Garip ya da sakar hareketler (örneğin, düğmeyi ilikleememe, zıplayamama vb.)
- Yaşına uygun olmayan davranışlar sergileme
- Genellikle dağınık/düzensiz olma
- Kâğıt ve kalemle yapılan etkinliklerde zorluklar yaşama
- 2,5 yaşına kadar kelimelerden cümleler oluşturamama
- Konuşmasının çoğunluğunun (%50≥) anlaşılması

İlköğretim Dönemi

- Harfler ve sesler arasında bağlantı kurmada güçlük
- Sesleri kullanarak sözcük üretmede güçlük
- Okurken basit kelimeleri karıştırma
- Basit matematik kavramlarını anlamada güçlük
- Zamanı söyleme ile ilgili becerilerde güçlük
- Yeni becerileri öğrenmede güçlük
- Açık uçlu sorulara cevap vermede güçlük
- Okumayı veya yazmayı sevmeme veya yüksek sesle okumadan kaçınma
- Günlük yaşamında düzensizlik (ödevlerinin düzensiz olması, odasının dağınık olması gibi)
- Kötü el yazısı
- Alfabe ve kafiyeli kelimeleri öğrenmede ve seslerle harfleri eşlemede zorluklar
- Sesli okuma yaparken birçok hata yapma, sık sık tekrarlama ve okumaya ara verme
- Okuduğunu anlama problemleri yaşama
- Heceleme etkinliklerini yerini getirmede zorlanma
- Uygunsuz şekilde kalem tutma ve karmakarışık yazı yazma
- Yazılı anlatımda zorluklar yaşama
- Dil ediniminde gecikme yaşama ve sınırlı kelime hazinesine sahip olma
- Harflerin seslerini hatırlamada problem yaşama ve kelimelerdeki küçük ses farklılıklarını ayırt edememe

Zeka Geriliği

Ahmet ÖZDEMİR

Psikolojik Danışman ve Rehber Öğretmen

Zeka doğuştan var olan ve hayat boyunca deneyimlerle gelişen problem çözme gücü olarak tarif edilebilir. Bu güçle insan kendisini ve çevresini anlar, olayları muhakeme eder, sonuçlar çıkarır ve şartlara uyumlu hayatını devam ettirmeye çalışır.

“Ağır zeka geriliği olgusu binlerce yıl öncesinde bilinmekteyken orta ve hafif derecede zeka geriliği eğitim ve öğretimin yaygınlaşması ile beraber son yüzyılda gündeme gelebilmiştir. Çocuğun gelişim dönemlerinde ortaya çıkan ve uyumlu davranışlarda yetersizlik ile seyreden genel zihinsel becerilerde belirgin azlık ve yetersizliğe zeka geriliğinin 3 temel özelliği vardır:

Ağır zeka geriliği olgusu binlerce yıl öncesinde bilinmekteyken orta ve hafif derecede zeka geriliği eğitim ve öğretimin yaygınlaşması ile beraber son yüzyılda gündeme gelebilmiştir. Çocuğun gelişim dönemlerinde ortaya çıkan ve uyumlu davranışlarda yetersizlik ile seyreden genel zihinsel becerilerde belirgin azlık ve yetersizliğe zeka geriliğinin 3 temel özelliği vardır:

1. Genel zeka işlevinin belirgin

derecede ortalamanın altında olması.

2. Yaşadığı toplumdaki kendi yaş grubu ile kıyaslandığında toplumsal beceriler, sorumluluk, iletişim kurma, günlük beceriler ve kendi kendine yeterlilik gibi alanlarda gerginliğin olması.

3. 18 yaşından önce başlaması.

ZEKA GERİLİĞİNİN NEDENLERİ?

Zeka geriliğinin doğum öncesi ve doğum sonrası olmak üzere birçok nedeni vardır. Çocukta bu nedenlerin birkaçı bir arada da bulunabilir. Her zaman kesin nedeni bulmak mümkün değildir. Özellikle hamilelik dönemindeki nedenlerin bir kısmını sonradan ortaya çıkarabilmek kolay değildir.

Kalıtımsal Nedenler

- Doğuştan metabolik bozukluklar.
- Kromozomal değişiklikler. (Down sendromu)
- Diğer gen bozuklukları
- Poligenik kalıtımla ilgili zeka geriliği.

Anne ve babadan birinde zeka geriliği olması çocukta da zeka geriliği riskini artırır. Burada basit soya çekim kuralları geçerlidir. Fakat anne ve babada zeka geriliği olmadan da çocukta kalıtımın etkisiyle zeka geriliği oluşabilmektedir

Gebelikte Oluşan Sorunlar

- Anne karnındayken bebeğin geçirdiği enfeksiyon hastalıkları.
- Annenin hamilelikte bilgisiz ve gereksiz ilaç kullanması
- Annedeki beslenme bozuklukları.
- Annenin alkol ve sigara kullanımı.
- Bebeğin anne karnında iken oksijensiz kalmasına neden olabilecek her türlü olay.
- Erken doğum.
- Bebeğin anne karnındaki beslenmesinde yetersizlik.
- Bebeğin doğum sırasında oksijensiz kalması ya da travmaya (zedelenmeye) uğraması örneğin: güç doğum, doğum eyleminin uzun sürmesi, kordon dolanması gibi

Doğum Sonrası Nedenler

- Merkezi sinir sistemi enfeksiyon hastalıkları (menenjit)
- Kafa travmaları (trafik kazası, yüksekten düşme).
- Çeşitli nedenlerle oluşan ve kontrol edilemeyen havaleler.
- Doğum sonrası diğer nedenler.
- Yeni doğanın ağır sarılığı
- Zehirlenmeler
- Tiroit hormonu eksikliği

Zeka geriliğini tanımda ve yaklaşım esaslarını belirleme de yardımcı olması amacıyla çocuğun zeka düzeyini ifade eden bazı sınıflamalar yapılmıştır

Erken yaşlarda ve geriliğin hafif olduğu durumlarda zeka geriliğini tanımlamak daha zordur. Zeka geriliğinin ağır olduğu çocuklarda ise dışarıdan bakıldığında görülen bazı bedensel bozukluklar ile konuşma ve yürüme gibi becerilerde de gerilik olduğundan tanıma daha kolaydır.

Ağır derecede zeka geriliği

Ağır derecede zeka geriliği olan çocukların çoğunda doğumsal kaynaklı bedensel yetersizlikler vardır. Bu bozukluklar çocuğun hayati fonksiyonlarını engeller nitelikte olabilir. Bir kısmı yürüyemez ya da konuşamaz. Bazıları ise birkaç kelime konuşabilir. Erişkin yaşa geldiklerinde ancak 2 yaşın zeka düzeyine sahip olurlar. Bu çocuklara eğitim ile temizlik, yemek yeme ve tuvalet alışkanlığı kazandırılabilir.

Orta derecede zeka geriliği

Bu çocukların bebekliklerinden itibaren yaşlarına göre gelişimlerinde gerilik vardır. Konuşma, yürüme ve basit işleri becermeleri yaşlarına göre geridir. Yeterli konuşma ve sosyal ilişki kurabilme düzeyine 6-7 yaşında ulaşabilirler. Eğitim ile yemek yeme, temizlik, tuvalet alışkanlıkları ve toplumsal kurallara uyum becerisi kazandırılabilir. Az bir kısmı 10-12 yaşında basit şekilde okuma ve yazma öğrenebilirler.

Hafif derecede zeka geriliği

Bu çocukların esas zorlukları öğrenmeyle ilgilidir. Geç ve güç öğrenirler. Çoğunlukla dış görünüşlerinde bir bozukluk yok gelişimlerinde belirgin bir gerilik olmaması nedeniyle çoğu ancak ilkökul döneminde başarısızlıkları nedeniyle fark edilirler. Okumayı ve yazmayı geç ve güç öğrenirler. Dikkat ve bellekleri zayıftır. Öğrendiklerini

çabuk unuturlar. Özel öğretmenlerin kontrolünde

Çevresel etkenler

Doğumdan itibaren bebek çevresiyle etkileşim içindedir. Duyu organları ile dışarıdan gelen her türlü uyarı değerlendirir. Eğer çevredeki uyaranlar yetersizse yalancı zeka geriliği denen bir durum oluşabilir. Bir şekilde uyaran yoksunluğundan kurtulan, iyi bakım ve eğitim olanakları ile çocukta olumlu gelişmeler gözlemlenebilir zihinsel olarak. Çocuk yoksunluktan ne kadar erken kurtulursa o kadar fazla ilerleme sağlanır. Bazı sosyo ekonomik düzeyi düşük aile çocuklarının, eğitim sisteminde kaynaklanan aksaklıklar nedeni ile var olan yeteneklerini kullanamadıkları görülebilir. Bu çocuklar zekaca geri olmadıkları halde yanlış olarak bu şekilde isimlendirilebilirler. Tüm bunlar çocuğa doğduğu günden itibaren gösterilebilecek şefkat, anlayış, ilgi ve eğitici yaklaşımın önemini ortaya koymaktadır.

Zeka Ölçümü

Zeka Geriliğinin Derecelendirilmesi

Zeka Geriliği	IQ
Ağır derecede zeka geriliği	0-24
Orta derecede zeka geriliği	25-49
Hafif derecede zeka geriliği	50-70
Sınır zeka	71-90

yavaş ilerleyen ve basit eğitim programları uygulayan okul ya da sınıflarda eğitim görmeleri gerekir.

Sınır zeka (Donuk zeka)

Bu çocukların sorunları normal zekaya sahip çocuklara göre daha yavaş öğrenmeleridir. Öğrenme, kavrama, muhakeme, problem çözme ve becerilerde sınırlı yetenekleri vardır. Bedensel olarak normaldir yürüme, koşma gibi motor becerileri geri değildir. Okul başarısızlığı, ders çalışmak istememe, derslere ilgisizlik ve öğrendiklerini unutma olabilir.

Aile ya da öğretmen tarafından donuk zekalı olduğu fark edilmeyenler tembel olarak nitelendirilebilirler. Çocuğun sosyal ilişkilerinde ve uyumunda genellikle sorun yoktur. Yavaş öğrenen ve yetenekleri sınırlı olan bu çocuklardan bazıları eğer sosyal uyumları ve ailenin eğitimine destek vermesi ile eğitim sisteminde ortaokul ve lise tahsillerini devam ettirebilirler

Özel Eğitimde Oyun Etkinlikleri

Yunus YAŞAR

Özel Eğitim Öğretmeni

“Oyun;
sonucu

Oyun, çocuğa hiç kimsenin öğretemeyeceği konuları kendi deneyimleriyle öğrenme yöntemidir. Oyun; sonucu düşünülmeden, eğlenmek amacıyla yapılan hareketlerdir. Erişkinler gözüyle oyun, çocuğun eğlenmesine ve oyalanmasına yarayan amaçsız bir uğraştır. Çocuklar ile iletişim kurmanın onların dünyasını paylaşmanın birçok yolu vardır. Oyun bu yolların en doğal olanı, en sık kullanılanı ve en sağlıklı sonucu verenidir. Çocuk için oyun gerçek yaşantısından daha çok benimsediği, daha çok içinde yaşadığı ve mutlu olduğu bir dünyadır.

Oyun konusunda yapılan araştırmaların giderek artmasına karşın, oyunun tanımlanmasına ilişkin problemler bulunmaktadır. Günümüze dek üzerinde hemfikir olunan tek bir oyun tanımı yapılamamıştır. Çeşitli tanımlar yapılmakla beraber daha çok oyunun gelişimdeki önemi üzerinde daha çok durulmuştur. Çocuklar için bir yaşama biçimi, yetişkinler için ise bir eğitim aracı olan oyun, çocuğun yaşamında birtakım evrelerden geçerek gelişmektedir.

(Bax,1977)

- Oyun kendi içinde bütündür.
- Doğaçlamadır
- Eğlenceli etkinliktir.
- Belli bir sıra ve mantık gerektirmez.
- Çatışmalardan uzak, özgür bir ortamdır.
- İçten güdümlüdür.

Oyun hakkında ilk geliştirilen kuramlar, insanlarda ve hayvanlarda neden oyun oynama gereksinimi olabileceğini açıklamakla başlamıştır. Sonraları oyunun dinamiği üzerinde duran kuramlar geliştirilmiştir. Rausseau, Montessori, MacMillan kardeşler ve Suzan İsaacs çocukların yetişkinlerden farklı gereksinimleri olduğunu ve bunların yaşlara göre de değişim gösterdiğini öne sürerek toplumu uyarmaya çalışmışlardır. Bu akım son yıllarda Batı dünyasında kendi içinde bir ekol haline gelmiş olup bazı okullarda çocuk eğitiminin sadece oyun ortamında verilebilecek şekilde eğitim programları düzenleme yoluna gidilmiştir.

Piaget (1962) oyunu diğer etkinliklerden farklı kılan şu ölçütler üzerinde durarak çocuğun gelişimi ve eğitiminde oyun ortamını doğal bir süreç olarak görmektedir.

“Çocuk etkinliğe can atar. Eğer ona etkinlik olanaklarını sağlarsak mutluluk veririz. Bu etkinlik faydalı olursa, onun etkinlik gereksinimi, kargaşalık yaratacağı yerde bir iş yaratmış olur.”

M. MONTESORRI

Kısacası oyun; sonu düşünülmeden, gönüllülük esasına dayanan, dışsal baskılar ve zorlamalardan uzak olan bir etkinliktir. Oyun, erken eğitim için bir araç olarak kabul görülmekte ve erken eğitim programları için avantaj oluşturmaktadır. Anne ve babalara oyun davranışlarının öğretilmesi ile hem çocuklar hem de anne ve babalar erken eğitim programlarına daha kolay uyum sağlamakta, anne-babalar yetersizlik duygularından kurtulmakta ve programa katılımları artmaktadır. Oyun merkezli bir erken eğitim programı engelli çocuğun aile ve sosyal yaşama uyumunu kolaylaştırmakta, onun gelişimini hızlandırmakta, bilişsel olgunluğunu artırmaktadır (Hellendorn, Kooij ve Smith,1994).

Özel Eğitimde Oyunun Yeri ve Önemi

Erken çocukluk döneminde normal çocukların hayatında oyunun çok önemli olduğunu biliyoruz. Özel eğitime ihtiyacı olan çocukların hayatında da oyunun çok büyük önemi var; çünkü engelli çocuklar oyun etkinlikleri ile kavram ve bilişsel gelişimin yanı sıra birçok sosyal beceriyi de kazanabilmektedir. Oyun etkinlikleri ile iletişim kurmayı, etkileşmeyi, arkadaş edinmeyi, beraber çalışmayı ve bireysel olarak güçlü ve zayıf yanları ile birbirlerini tamamlamayı öğrenmektedirler.

Oyunun Engelli Çocuklara Kazandırdıkları

- Dikkatinin artmasını sağlar.
- El-göz koordinasyonu sağlar.
- Enerjisini kontrol etmesine yardımcı olur.
- Kavramları öğrenmesinde kolaylık sağlar
- Öz bakım becerilerini daha kolay öğrenir.
- Çocuğun öz güveni artar.
- Problem çözme becerisi gelişir.
- Küçük el kas becerileri gelişir.
- Kurallara uymayı öğrenir.
- Oyunlar sayesinde sorumluluk almayı öğrenir.
- Dil gelişimine katkıda bulunur.
- Paylaşmayı öğrenir, iletişimi artar.
- Öğrendiklerini pekiştirir.
- Oyun sayesinde dışa vurum ile iç dünyasını yansıtır.
- Eğitime yeni başlayan engelli çocuğun kaygılarını ortadan kaldırılabılır.
- Oyun çocuğa somut yaşantılar sağlar.
- Oyun çocuğun aktif katılımını sağlamak, çocuğun kendisini gerçekleştirmesini sağlar.

Oyun Örnekleri

Örnek 1: İsmi Söyle

Öğretmen/veli çocuklara müzik eşliğinde dans edebilecekleri bir ortam sunar, müzik durduğunda birbirine en yakın iki çocuğun adlarını söylemeleri beklenir. Çalışma “adı ve doğduğu kent”, “adı ve en sevdiği yemek”, “adı ve en sevdiği hayvan” gibi konularda çeşitlendirilerek sürdürülür. Sonra sıra ile her bir çocuk ortaya gelir. Diğer çocuklar onunla ilgili bilgileri hatırlayıp söylemeye çalışırlar.

Örnek 2: Adını Koy

Bir torbaya nesnelere ya da nesne resimleri konur. Sıra ile her çocuk torbadan bir nesne ya da nesne resmi çeker. Eline aldığı nesnenin ne olduğunu söylemesi beklenir. Bu oyun; “ne, ne işe yarar, neden yapılmış?” gibi sorularla zenginleştirilebilir.

Kaynaştırma

Fatma Hayrunnisa ERTEKİNOĞLU

Özel Eğitim Öğretmeni

Özel gereksinimli öğrencilerin eğitimlerini, akranlarının devam ettiği okullarda ve sınıflarda sürdürmesidir. Sınıf öğretmenine ve/veya özel gereksinimli öğrenciye destek özel eğitim sağlanması koşulu ile engelli öğrencilerin genel eğitim sınıflarında eğitimini kapsar. (Kırcaali-İftar, 1992). Sınıf öğretmeni ve/veya özel gereksinimli öğrenciye destek özel eğitim hizmetleri sağlanması koşuluyla özel gereksinimli öğrencinin genel eğitim sınıfında akranları ile aynı ortamda eğitilmesidir.

Kaynaştırmada amaç ;

- Öğrencinin kardeşleri ve akranlarıyla aynı okula gitmesi,
- Öğrencinin aynı yaştaki akranlarıyla aynı sınıfta bulunması,
- Öğrenciye ve/veya öğretmene gereksinim duydukları destek özel eğitim hizmetlerinin sağlanmasıdır.

Özetle, sınıf öğretmenine veya engelli öğrenciye destek özel eğitim hizmetleri sağlanması koşulu ile özel gereksinimli öğrencilerin genel eğitim sınıflarında eğitilmesi şeklinde tanımlanan kaynaştırma düşüncesi, dünyada ve ülkemizde yaşanan pek çok olayın sonucunda ortaya çıkmıştır. Temel gerekleri ve ilkeleri karşılayan kaynaştırmanın, hem özel gereksinimli bireye hem de diğer bireylere katkıları bulunmaktadır. Bu nedenle yapılacak çalışmaların, bu gerekliliklerin uygulamada ne ölçüde karşılandığına yönelik çalışmalar olmasına çalışılmalıdır.

“Temel gerekleri ve ilkeleri karşılayan kaynaştırmanın, hem özel gereksinimli bireye hem de diğer bireylere katkıları bulunmaktadır.”

Kaynaştırma Düşüncesi Nasıl Ortaya Çıkmıştır?

Zaman içerisinde eğitimdeki güncel yaklaşımlar, genel ve özel eğitim alanlarında gözlenen değişimler kaynaştırma düşüncesine olan ihtiyacı gözler önüne sermiştir. Her bireyin eşit yaşamsal haklara sahip olduğu düşüncesi özel gereksinimli bireylerin ihtiyaç duyduğu desteğin sağlanması gerektiğini göstermiştir. Tüm dünyada yaşanan gelişmeler ve eğitsel alanda duyulan ihtiyacı yanı sıra psikoloji ve sosyoloji gibi bilim alanlarının insana verdiği önemle birlikte bireyin tek ve biricik oluşu düşüncesi üzerinde yoğunlaşılmasına sebep olmuştur. Özel gereksinimi olan bireyin en az kısıtlayıcı ortamda en yüksek akademik ve sosyal yardımı alabileceği ortamların hazırlanması gerektiğiyle birlikte kaynaştırma düşüncesi ortaya çıkmıştır.

Dünyada ve ülkemizde insan hakları alanında gözlenen gelişmeler kaynaştırmanın önemi ve gereğini göstermiştir. Bireyin akranlarıyla en az kısıtlayıcı şartlarda özel gereksinimlerine uygun şekilde örgün eğitime devam etme hakkının olması kaynaştırma eğitimi modelinin ortaya çıkaran bir değer nedendir.

Dünyada Özel Eğitim ve Kaynaştırma 1900-1960 Yıllar

Bu yıllar özel eğitim okullarının sayılarının hızla arttığı yıllardır. Özel gereksinimli öğrencilerin genel eğitim sınıflarında eğitim göremeyeceği düşüncesi yaygındır. Fiziksel, zihinsel ya da duygusal-sosyal yönden akranlarından farklı olan öğrencilerin, diğer çocukları olumsuz olarak etkileyeceği düşünülür ve ayrı okula yerleştirilmelerine karar verilir.

1913'te ABD'de normal zekaya sahip 13 yaşında fiziksel engelli bir öğrencinin fiziksel durumunun ve hastalığının, öğretmeni ve diğer öğrencileri üzdüğü ve tiksindirdiği; öğretmenin dikkatini ve zamanını fazlasıyla aldığı, diğer öğrencilerin dikkatini dağıttığı, okuldaki disiplini ve ilerlemeyi olumsuz etkilediği gösterilmiştir.

Sınırlı da olsa kaynaştırmaya yönelik çeşitli görüşler ve çabalar oluşmaya başladı 1913 yılında görme engelli öğrenciler için kaynaştırma programı başlatılmıştır. 1928 yılında İngiltere'de alınan bir kararla özel eğitim ve genel eğitim okullarının birlikte çalışmalarını benimsendi. Ardından 1944 yılında kabul edilen yasa ile uygun olan öğrencilerin genel eğitim sınıflarında eğitimlerini sürdürmeleri kabul edildi. Sınırlı da olsa kaynaştırmaya yönelik çeşitli görüşler ve çabalar oluşmaya başladı. 1913 yılında görme engelli öğrenciler için kaynaştırma programı başlatıldı. 1928 yılında İngiltere'de alınan bir kararla özel eğitim ve genel eğitim okullarının birlikte çalışmalarını benimsendi. Ardından 1944 yılında kabul edilen yasa ile uygun olan öğrencilerin genel eğitim sınıflarında eğitimlerini sürdürmeleri kabul edildi.

1960'lar ve Günümüz Dönemi

Bu yıllar kaynaştırma açısından en hızlı ve en çarpıcı gelişmelerin ortaya çıktığı yıllardır. Bu dönemde kaynaştırmanın daha fazla kabul görmesinde etkili olan nedenler:

- Özel eğitim sınıflarında eğitimin uygulamada yarattığı sorunlar
- Özel eğitim sınıflarında eğitime karşı artan yasal başvurular ve baskı grupları
- Yasal düzenlemeler
- Tutumlardaki değişimler
- Normalleştirme kavramı
- Teknolojik gelişmeler
- Erken eğitimin daha fazla kabul görmesi
- Araştırmaların sayısındaki artış

Kaynaştırma Eğitiminin İlkeleri

- Özel eğitime ihtiyacı olan bireyin akranlarıyla aynı kurumda eğitim görme hakkı vardır.
- Kaynaştırma, özel ve genel eğitimin ayrılmaz bir parçasıdır.
- Hizmetler yetersizliğe göre değil, eğitim ihtiyaçlarına göre planlanır.
- Karar verme süreci aile-okul-eğitsel tanılama sürecine göre gerçekleşir.
- Kaynaştırmaya erken başlamak esastır.
- Kaynaştırmada bireysel farklılıklar esastır.
- Duyu kalıntısından yararlanmak esastır.
- Gönüllülük, sevgi, sabır, gayret gerekmektedir.
- Eğitim normal insanlarla ve doğal ortamlar da verilmelidir.
- Eğitim, bireyi toplumun bir parçası haline getirmeyi amaçlar.

Kaynaştırma Eğitiminin Yararları

- Özel Eğitime İhtiyacı Olan Bireylere,
- Normal Çocuklara,
- Ailelere,
- Öğretmenlere yararları vardır.

Özel Eğitime İhtiyacı Olan Bireylere Yararları

- BEP aracılığı ile kapasite ve öğrenme hızına göre eğitim alır.
- Kendine güven, takdir edilme, işe yarama, Cesaret, sorumluluk gibi sosyal değerleri gelişir.
- Özelliklerine uygun ortamdan dolayı uyum ve başarısı artacaktır.
- Olumsuz davranış yerine olumlu davranışları artacaktır.
- Normal öğrencilerle birlikte çalışmalarını daha büyük başarılar için kendilerinde istek ve cesaret uyandırır.
- Bu öğrenciler normal öğrencilerden bazı davranışları öğreneceklerdir.
- Eğitim programlarına ek olarak aile eğitimi, sosyal, kültürel ve serbest zaman etkinlikleri sayesinde öğrenmeleri gelişir.

Diğer Çocuklara Yararları

- Özürlü bireye karşı kabul, hoşgörü, yardımlaşma, demokrasi ve ahlaki anlayışları gelişir.
- Bireysel farklılıkları doğal karşılar ve saygı gösterir.
- Kendi yetersizliklerini görme, bunları kabul etme ve giderme davranışları gelişir.
- Özürlülerle birlikte yaşamayı öğrenir.
- Liderlik, model olma ve sorumluluk duygusu gelişir.

Ailelere Yararları

- Çocuk üzerindeki beklentileri çocuklarının kapasiteleriyle uygunluk göstermeye başlar.
- Okula bakış açıları değişir.
- Çocukların ilgi ve ihtiyaçları konusunda daha sağlıklı bilgi edinirler.
- Aile içi çatışmalar azalır ve aile sağlığı artar.
- Çocuklarına nasıl yardım edecekleri konusunda yeni yollar öğrenirler.

Öğretmenlere Yararları

- Şartsız kabul, sabır, hoşgörü, bireysel özelliklere saygı davranışları gelişir.
- B.E.P hazırlama ve uygulamada daha başarılı olurlar.
- Eğitimde ekonomiklik ve fırsat eşitliği sağlanır.
- Kaynaştırma öğrencisi ile yapılan çalışmalar sayesinde öğretim becerileri gelişecek ve deneyimleri artacaktır.

Kaynaştırma Eğitiminde Görev Alan Personelde Bulunması Gereken Özellikler:

- Yeniliklere ve değişmeye açık olmalı,
- İnsanları ön yargısız kabul gösterici olmalı
- Tarafsız ve objektif olmalı,
- Tutarlı, kararlı, dengeli, kişilik yapısına sahip olmalı,
- Özel eğitim alanını öğrenmeye ve öğretmeye hazır ve istekli olmalı,

- Sabırlı, sakin, sevgi dolu olmalı.
- İnsan sevgisi ve insana değer verici olmalı,
- Empatik bir anlayışa sahip olmalı,
- Görev aldığı kurumun amaç ve ilkeleriyle bağdaşım içinde olmalı,
- İşbirliğini seven bir kişi olmalı.

Kaynaştırma

KAYNAŞTIRMA UYGULAMALARI

- Tam zamanlı kaynaştırma
- Yarı zamanlı kaynaştırma
- Tersine Kaynaştırma

Tam Zamanlı Kaynaştırma:

Özel eğitime ihtiyacı olan öğrencinin kaydı normal sınıftadır; öğrenci tam gün boyunca normal sınıfta eğitim almaktadır.

Yarı Zamanlı Kaynaştırma:

Özel eğitime ihtiyacı olan öğrencinin kaydı özel sınıftadır; özel eğitim sınıfı öğrencisi başarılı olabileceği derslerde kaynaştırma sınıfında eğitim almaktadır.

Tersine Kaynaştırma:

Yetersizlikleri olmayan bireyler istekleri doğrultusunda özellikle okul öncesi eğitimde, çevrelerindeki kaynaştırma uygulaması yapan özel eğitim okullarında açılacak sınıflara kayıt yaptırabilirler.

KAYNAŞTIRMA EĞİTİMİNE YÖNELİK HAZIRLIK ÇALIŞMALARI

Öğretmeni hazırlama

Özel gereksinimli öğrenciyi hazırlama

Diğer öğrencileri hazırlama

Aile ve yakın çevreyi hazırlama

Okul yönetimini hazırlama Eğitim ortamını hazırlama

Eğitim programını hazırlama

Kaynaştırma Uygulamalarında Görev ve Sorumluluklar

Müdür; Kaynaştırma uygulamaları için, Kurumda gerekli düzenlemeleri plânlar. Uygulanmasını sağlar, Özel eğitim hizmetleri kurulu ile iş birliği yapar. Gezerek Özel Eğitim Görevi Verilen Öğretmen Bireyselleştirilmiş eğitim programlarını uygular, Değerlendirir, Gerekğinde bireye, aileye, öğretmene ve kuruma bilgi verir .

Öğretmen; Özel eğitime ihtiyacı olan öğrencilerin sınıf tarafından sosyal kabulü için önlemler alır, Bireysel ve gelişim özelliklerini dikkate alarak değerlendirme yapar, Programını bireyselleştirerek uygular. Aileler, ilgili kurum ve kuruluşlar ile iş birliği içinde çalışır.

Rehber Öğretmen-Psikolojik Danışman; Kaynaştırma uygulaması kararı ile gelen öğrenciler için, Uygun eğitim ortamının düzenlenmesi, Öğrencilerin gelişimlerini izleme ve aile eğitimi konularında öğretmenlere, rehberlik eder.

Aile; Programın uygulanması sırasında çalışmalara etkin bir şekilde katılır, Gerekğinde eğitim araç-gereç desteği sağlar.

Özel Eğitime İhtiyacı Olan Birey; Değerlendirme sonrasında çıkan eğitim önlemi ve yöneltme kararında isteğini belirtir.

KAYNAŞTIRMA EĞİTİMİNDE DİKKAT EDİLECEK HUSUSLAR

- Öğrencinin yetersiz yönleri kadar yeterli yönleri de bilinmelidir.
- Normal sınıf içinde tek bir yetersizlik türüne yönelik yerleştirme yapılmalıdır.
- Eğitim okulda olduğu kadar okul dışı ortamlarda da devam ettirilmeye çalışılmalıdır.
- Çocuklara başarabilecekleri görevler verilmeli başarıları ödüllendirilmelidir.
- Çocuğun güvenini, kişiliğini, ilgisini sarsacak sözlerden kaçınılmalıdır.
- Çocuğu normal hale getirmek değil de yeteneklerini en iyi şekilde kullanmalarını sağlamak en önemli hedef olmalıdır.
- Yapılan etkinlikler bireyin duyu kalıntısına hitap edecek şekilde planlanmalıdır.
- Ders konularının analizleri yapılmalı konular parçalara ayrılmalıdır.
- Sosyal, kültürel, iş ve meslek eğitimi çalışmalarına ağırlık verilmelidir.
- Her aşamada çocuklar güdülenmeli ve teşvik edilmelidir.
- Yetersizlik ne olursa olsun bireyi olduğu gibi kabul etmek esas alınmalıdır.
- Çalışmalarda aile ve yakın çevresinin desteği alınmalıdır.
- Öğrencinin öğrenciyi rehberlik etmesine yer verilmelidir.
- Etkinlikler sonucunda çocuğa geri bildirimler verilmeli, geldiği durum hakkında bilgiler verilmelidir..
- Her kaynaştırma öğrencisi için ayrı bir B.E.P hazırlanmalıdır.
- En iyi öğretim bireyselleştirmeden toplumsallaştırmaya, somuttan soyuta, bilinenden bilinmeyene, yakından uzağa doğru giden yoldur. Öğretmenlerin öğrenciyi sunacakları bilgi alanlarını bu eğitim ilkelerine göre düzenlemeleri yararlı olacaktır.
- Öğrenmenin verimini artırmak için, sözel yöntemin yanında gözlem, deney, modelleştirme, problem çözme, soru- cevap, tartışma, grup çalışması vb. öğretim yöntemlerinin de kullanılması uygun olacaktır.
- En iyi öğrenilen şeyler kendi kendine yaparak ve yaşayarak öğrenme durumuyla ortaya çıkar. Öğretmen bu yöntemi tüm etkinliklerin temeline almalıdır. Yaşantı, dramatize, gösteri yöntemlerinin kullanılmasına özen göstermelidir.
- Öğretim etkinliklerinde görsel- işitsel materyaller kullanılması uygun olur. Çünkü öğrenme işlemine katılan duyu organlarının sayısı ne kadar çoksa öğrenme o kadar iyi, unutmada o kadar geç olacaktır.
- Öğretmen ders anlatırken öğrenci ile sürekli göz iletişimde bulunmalıdır.
- Göz iletişimi hem sınıfın denetiminde hem de derse karşı uyanık ve dikkatli tutmada etkili bir yöntemdir.
- Olumsuz davranışlardan çok olumlu davranışların, yetersizliklerden çok çocuğun yeterli yönlerinin görülüp pekiştirilmesi daha uygun bir yöntemdir.

Mehmet KÖSE

Özel Eğitim Öğretmeni

Forrest Gump, zeka seviyesi 75 olan bir erkeğin hayatını ele alıyor. Zeka seviyesi nedeni ile devlet okullarına girmekte bile zorlanan Forrest Gump zamanla akla mantığa uymayan başarılarla imza atıyor. Her ne kadar zeka seviyesi düşük olsa da fiziksel olarak son derece sağlam olan Forrest Gump, zamanla gelişen olaylar zincirinde bizi hayal edemeyeceğimiz bir dünyaya götürüyor.

Tom
Hanks is
Forrest
Gump

7. Koğuştaki Mucize, 7 yaşındaki kızını ile aynı zeka yaşına sahip bir babanın adalet arayışını konu ediyor. 1983 yılında bir Ege kasabasında küçük bir kız ölür. Ölen küçük kız sıkıyönetim komutanının kızıdır ve onun ölümünün sorumlusu olarak babaannesi ile yaşayan ve 7 yaşında bir kızını olan Memo görülür. Memo, her ne kadar suçsuz olduğunu anlatsa da kimse ona inanmaz. İdam cezasına çarptırılan Memo'nun yakınları adaletin sağlanması için uğraşırken, Memo ve kızını Ova'nın tek istediği birbirlerine kavuşabilmektir.

Özel Eğitimde Tanılama Süreci ve Erken Tanılama

Oktay KOÇKIRAN

Özel Eğitim Öğretmeni

Tanılama; özel eğitime ihtiyacı olan bireylerin yeterli ve yetersiz yönleri ile bireysel özelliklerini, ilgilerini belirlemek amacıyla tıbbî, psiko-sosyal, eğitim alanlarında yapılan değerlendirme sürecidir

TANILAMA MODELLERİ

a) Tıbbî Tanılama Modeli

Tıbbî tanılama bireyde var olan zedelenmenin nasıl bir gelişim göstereceği, nasıl giderilebileceği üzerinde yoğunlaşmakta ve genellikle bu verilere dayanılarak yetersizlikten etkilenme derecesini en aza indiren tıbbî önlemler üzerinde durulmaktadır. Psikolojik testlerle de bireyin dil, bilişsel, duygusal, sosyal ve motor becerileri standart koşullar altında değerlendirilmektedir.

b) Eğitsel Tanılama Modeli

Eğitsel amaçla bireyin tüm gelişim ve disiplin alanlarındaki özelliklerinin belirlenerek değerlendirilmesi eğitsel tanılama sürecidir.

Eğitsel tanılama;

- Eğitim öğretime nereden başlanacağına,
- Gelişim ve disiplin alanlarındaki performansın ortaya çıkarılmasına,
- Nasıl ve nerede eğitim ortamı oluşturulacağına,
- Hangi materyallerin kullanılacağına,
- Bireyin ne tür bir eğitim programına alınması gerektiğine,
- Bireyin eğitim gereksinimlerini en iyi şekilde karşılanabileceği ve akranlarıyla beraber olmasına (en az kısıtlayıcı ortam) ortamların belirlenmesine,
- Alınabilecek eğitsel önemlere,
- Bireyin yerleştirilebileceği kurumlar konusunda bizlere ışık tutmaktadır.
- Bireyin eğitsel tanılması Rehberlik ve Araştırma Merkezlerinde oluşturulan Özel Eğitim Değerlendirme Kurulu tarafından yapılır

“Doğru yapılmayan tanılamaya bireylerin yanlış yönlendirilmesine neden olabilmekte ve sağlıklı hizmetin götürülmesine engel olabilmektedir.”

Tanılama ilkeleri şunlardır:

- Erkenlik ilkesi;** tanılama mümkün olduğunca erken yaşta yapılır.
- Bütünlük ilkesi;** tanılama çok yönlü, bireyin tüm gelişim öyküsü değerlendirilerek yapılır.
- Çeşitlilik ilkesi;** tanılama sürecinde uygulanan tekniklerde, yöntemlerde, disiplinlerde çeşitlilik esastır.
- Süreklilik ilkesi;** tanılama süreci farklı disiplin alanlarındaki uzmanlarca sürekli değerlendirilir.
- Yeterlilik ilkesi;** tanılama bireyin yeterli-yetersiz olduğu yönler birlikte değerlendirilir.
- İş birliği ilkesi;** tanılama sürecinde aile, okul ve uzmanlar iş birliği içinde çalışır.
- İsteklilik ilkesi;** tanılama sürecinin her aşamasında ailenin ve gerektiğinde bireyin görüşü alınarak katılımı sağlanır.
- Gizlilik ilkesi;** tanılama sürecinin her aşamasında birey ile ailenin görüş ve onayları alınmadan hiçbir açıklama yapılmaz. Elde edilen bilgi ve değerlendirme sonuçları eğitim ve yönlendirme amaçlı kullanılır

ÖZEL EĞİTİME İHTİYACI OLAN BİREYİN BELİRLENMESİ VE YÖNLENDİRİLMESİ ERKEN TANI

- Bireyin ve engelinin bir an önce kabul edilmesini olanaklı kılacağı,
- Tıbbi tedavi ve rehabilitasyon çalışmalarının bireye ulaşmasını sağlayabileceği,
- Eğitim hizmetlerinin bireye zamanında ve işlevsel olarak ulaşmasını sağlayacağı için önemlidir.

FARKINA VARMA SÜRECİ

1. Birey ağır derecede sorun yaşıyorsa çabuk fark edilebilir.
2. Birey hafif derecede sorun yaşıyorsa, düzenli hekim kontrolünde olsa bile yaşadığı bazı sorunlar fark edilmeye-bilir. Bireyin eğitim ve öğretim süreci ile doğru orantılı olan olgunlaşma evresinde açığa çıkabilir, bu durumda sorunlar tarama ölçekleri ve testleri ile fark edilebilir. Bu durumda sorunlar tarama ölçekleri ya da öğretmen göz-lemeleri ile fark edilebilir.

A-ERKEN ÇOCUKLUK DÖNEMİNDE 0-36 AY FARKINA VARMA

Çocuğun bireysel farklılıkları aile veya çevresi tarafından fark edilmesinden sonra tıbbi açıdan incelenmek ve bu farklılığın nedeni, var olan durumu, ileride ortaya çıkabilecek sorunlar açısından değerlendirilmek üzere tıbbi tanılanması yapılmalıdır. Tıbbi tanılanma doğrultusunda, tıbbi tedavi ve rehabilitasyon ile birlikte destek eğitim hizmetleri planlanmalıdır.

B-OKUL ÖNCESİ DÖNEMDE 36-72 AY DÖNEMİNDE FARKINA VARMA

1. Tıbbi tanısı konmuş ve okul öncesi eğitime devam etmiyor ise;

Bireysel farklılıkları aile ve çevresi tarafından fark edilen birey, tıbbi açıdan incelenmek ve bu farklılığın nedeni, var olan durumu, ileride çıkabilecek sorunlar açısından tıbbi tanılanması yapılmalıdır. Tıbbi tanılama sürecine giren bireyle ilgilenen hekim ve diğer personel özel eğitime ihtiyacı olduğu düşünülen bireyin ailesini bilgilendirip yönlendirmeli ve ailenin bu bilgileri ve önerileri ne kadar kullanabildiği izlenmeli ve değerlendirilmeli, iyileşme yönünde yapabileceklerini en üst düzeye çıkması sağlanmalıdır.

Tanısı konulmuş özel eğitime ihtiyacı olan çocuklar için okul öncesi eğitimi zorunludur. Bu eğitim özel eğitim okulları ile diğer okul öncesi eğitim kurumlarında verilir. Gelişim ve bireysel özellikleri dikkate alınarak, özel eğitime ihtiyacı olan çocukların okul öncesi eğitim süreleri uzatılabilir (573 sayılı Özel Eğitim Hakkında KHK, Madde.7)

Özel eğitime ihtiyaçları belirlenmiş, 37-72 ay arasındaki çocuklar için, okul öncesi eğitimi zorunludur ve kaynaştırma uygulamaları temeline dayalı olarak, destek eğitim planları çerçevesinde sürdürülür.

2. Tıbbi tanısı konmamış ve çocuk okul öncesi eğitime devam ediyor ise;
- Bu durumda çocuğun öğretmeni tarafından özel eğitim ihtiyaçlarının belirlenmesi, kayda alınması, çocukla ilgili temel bilgiler toplanması, ihtiyaçlarının normal sınıfta karşılanması için çalışmalar yapılmalı ve kaydettiği gelişmelerin izlenmesi ve incelenmesini gerektirir. Tıbbi ve eğitsel tanılanmasının yapılması için gerekli yönlendirmenin yapılmasının sağlanması gerekmektedir

C-ZORUNLU EĞİTİM DÖNEMİNDE FARKINA VARMA

Tanılama süreci ;okulda görev yapan bir öğretmen, çocuğun ana-babası ya da diğer bir uzmanın eldeki kanıtlara dayanarak çocuğun özel eğitim ihtiyaçları olduğu yönünde belirtiler gösterdiğine ilişkin kaygılarını dile getirmesidir.

Bu dönemde öğrenci ile ilgili temel bilgilerin toplanması, bireyin özel eğitim ihtiyaçlarının belirlenmesi ve kayda alınması ve kaydettiği ilerlemelerin incelenmesinin yapılabilmesi için sınıf öğretmeni, rehber öğretmen-psikolojik danışman, okul müdürü, öğrenci, anne ve baba işbirliği içinde çalışması gerekmektedir.

Özel Eğitimde Tanılama Süreci ve Erken Tanılama

Gönderme Öncesi ve Gönderme Süreci 0-36 AY DÖNEMİNDE:

Çocuğun, tıbbi tanılması ve tıbbi tedavi-rehabilitasyonu yanında, özel eğitime ihtiyacı olduğu belirlenmişse; ana-babası ve/veya hekim-sağlık kuruluğu tarafından eldeki bulgularla birlikte, özel eğitim ihtiyaçlarının belirlenmesi (eğitsel tanılama) amacı ile Rehberlik araştırma merkezi “eğitsel tanılama-izleme-değerlendirme” ekibine gönderilir.

Okul Öncesi veya Zorunlu Eğitim Çağında

Bu; süreç yetersizlikten etkilendiğı düşünölen öğrenciyi ayrıntılı değerlendirme-ye göndermeden önce eğitim gördüğü sınıftaki akademik ve sosyal ortama dahil etmek için alınacak önlemlere, uyarlamalarla eğitim-öğretim düzenlemelerini kapsayan süreçtir.

Bu süreç içerisinde sınıf öğretmeni , rehber öğretmen-psikolojik danışman ve okulda bulunan varsa diğer uzmanlar öğrenciyle ilgili bilgi toplayarak, öğrencinin günlük çektiğı alanları azaltmak ve sınıf içi etkinliklere uyumunu sağlamak için bir müdahale programı hazırlarlar.

Bu çerçevede şu bilgiler toplanır:

- Öğrencinin zayıf ve güçlü olduğu alanları Belirlenmesi:** Sınıf Öğretmeni öğrencinin sınıfa uyumunu sağlanması ve etkili bir müdahale programı sağlamak amacıyla öğrencinin akademik ve davranışsal boyutlarda güçlü ve ayrıntılı olarak gözlemleyerek öğrencinin güçlü ve zayıf olduğu alanları belirler.
 - Öğrencinin Ailesi Hakkında Bilgi :** Sınıf öğretmen ve rehber öğretmen - psikolojik danışman öğretmen- öğrencinin sınıf içerisinde yaşadığı güçlüklerin ev ortamında da yaşayıp yaşamadığını , eğer yaşıyorsa ailenin çözüme ilişkin neler yaptığı çocuğun eğitiminin evde ne kadar desteklendiğini ilişkin bilgi toplar.
 - Öğrencinin Sağlık Problemleri:** Sınıf ve rehber öğretmen-psikolojik danışman çocuğun doğumundan başlayarak geçirdiğı hastalıklar, travmalar ve bunlara yönelik alınan önlemler, süregelen hastalığının olup olmadığı , ilaç kullanıyorsa ilacı hangi saatlerde aldığı ve ilacın yan etkileri gibi konularda bilgi toplar.
- Öğrencinin özel ihtiyaçlarının değerlendirilmesi ve karşılanması:
Öğrencinin sınıf, rehber öğretmeni, velisi ve okul yönetimi sahip olduğu özel ihtiyaçlarının en iyi şekilde nasıl ele alınabileceğini değerlendirir. Değerlendirme yapılırken :
- Öğrenci ile ilgilenen kişilerin birbirine göre farklılık gösteren algıları,
 - Ele alınması gereken eğitsel kaygıların ona yönelik olabileceğı ,
 - Çocuğun yaşadığı öğrenme güçlüğünün daha geniş boyutlu olarak bakılmasının gerekebileceğı göz önünde tutulmalıdır

Sağlanan her tür destek hizmetine karşın bireyin verilen eğitim hizmetlerinden yararlanamaması durumunda, yapılan tüm çalışmalar ve verilen destek hizmetleri raporlaştırılarak, varsa tıbbi tanı ile birlikte özel eğitim ihtiyaçlarının belirlenmesi (eğitsel tanılama) amacıyla birey, Rehberlik araştırma merkezi “eğitsel tanılama-izleme-değerlendirme ekibi”ne gönderilir.

REHBERLİK ARAŞTIRMA MERKEZİNE GÖNDERME SÜRECİ

Gönderme Raporunda Bulunması Gereken Bilgiler

Ram'dan randevu alınır ve randevu günü aşağıdaki belgeler ile birlikte Ram'a gidilir

- Öğrenci kimlik bilgileri
- Eğitsel değerlendirme isteği formu
- Bireysel gelişim formu
- Varsa tıbbi tanılama raporu

Ana-babanın:

- Çoğun farklı bir kurumdan gelmişse kurum ile alakalı öğrenci dosyası
- Çocuğun sağlığı ve gelişimine ilişkin görüşleri,
- Çocuğun performansına, okulda ve evde kaydettiği ilerlemelere ve davranışlarına ilişkin algıları,
- Çocuğun yaşamakta olduğu güçlüğe etki eden herhangi bir etmen olup olmadığı,
- Güçlüğün giderilmesine ilişkin okulun ne yapabileceği konusundaki beklentileri.

Engelli Kamu Personeli Seçme Sınavı

E-Kpss

Osman YALDIZ

Özel Eğitim Öğretmeni

(E-KPSS) E-KPSS Nedir?

E-KPSS (Engelli Kamu Personeli Seçme Sınavı), Ortaöğretim, ön lisans ve lisans mezunu engellilerin engel grupları ve eğitim durumlarına göre yapılan ve sonuçları Devlet memurluğu ile kamu kurum ve kuruluşlarının işçi kadrolarına alınmalarında kullanılan merkezi sınav demektir.

E-KPSS Başvuru Şartları

- 1) Türk vatandaşı olmak.
- 2) 18 yaşını tamamlamış olmak. (Bir meslek veya sanat okulunu bitirenler en az 15 yaşını doldurmuş olmak ve Türk Medeni Kanununun 12'nci maddesine göre kazai rüşt kararı almak şartıyla Devlet memurluklarına atanabilirler.)
- 3) Kamu haklarından mahrum bulunmamak
- 4) Türk Ceza Kanununun 53 üncü maddesinde belirtilen süreler geçmiş olsa bile; kasten işlenen bir suçtan dolayı bir yıl veya daha fazla süreyle hapis cezasına ya da affa uğramış olsa bile devletin güvenliğine karşı suçlar, Anayasal düzene ve bu düzenin işleyişine karşı suçlar, milli savunmaya karşı suçlar, devlet sırlarına karşı suçlar ve casusluk, zimmet, irtikâp, rüşvet, hırsızlık, dolandırıcılık, sahtecilik, güveni kötüye kullanma, hileli iflas, ihaleye fesat karıştırma, edimin ifasına fesat karıştırma, suçtan kaynaklanan malvarlığı değerlerini aklama veya kaçakçılık suçlarından mahkûm olmamak.
- 5) 657 sayılı Devlet Memurları Kanununun 48 inci maddesinin 6'ncı fıkrasında belirtilen askerlik şartını taşımak.
- 6) Engelli Kamu Personel Seçme Sınavı ve Engellilerin Devlet Memurluğuna Alınmaları Hakkında Yönetmeliğin 4 üncü maddesinde; "Engelli: Doğuştan veya sonradan; bedensel, zihinsel, ruhsal, duyuşsal ve sosyal yetenekleri bakımından engel oranının yüzde kırk veya üzerinde ve çalışabilir durumda olduğunu mevzuat hükümlerine göre alınacak sağlık kurulu raporu ile belgeleyenleri ifade eder." hükmü gereğince en az %40 ve üzerinde çalışabilir engelli olmak.
- 7) Tercih edilecek kadrolar için aranan diğer başvuru ve atanma şartlarını taşımak.

E-KPSS başvuru işlemi

- 1) Aile, Çalışma ve Sosyal Hizmetler Bakanlığı İl Müdürlüğünden alınmış aday ve görevli tarafından imzalanmış mühürlü Ön Kabul ve Taahhüt Beyanı belgesi,
- 2) Doldurulmuş 2020-EKPSS/Kura Aday Başvuru Formu ve Engel Bilgi Formu,

3) Eğitim bilgileri, MEB e-Okul, YÖKSİS veya ÖSYM arşivi kaynaklı olmayan adaylar için (KKTC ilköğretim-ortaöğretim kurumları, yurtdışı okullar, Bakanlıklara bağlı yükseköğretim kurumları, askeri okullar, ÖSYM Aday İşlemleri Sisteminden 0 ile başlayan yabancı uyruklu numarası edinen adaylar ile Kuraya başvuracak adaylardan ÖSYM arşivinde eğitim bilgisi olmayan veya bu bilgisinde değişiklik olan ilköğretim/ortaokul/ilköğretim/özel eğitim iş uygulama merkezi veya okulundan (okulu; ÖZEL EĞİTİM UYGULAMA OKULU (III. KADEME)/ÖZEL ÖZEL EĞİTİM UYGULAMA OKULU (III. KADEME) veya ÖZEL EĞİTİM İŞ UYGULAMA MERKEZİ olanlar ile bu okullarda uygulanan özel eğitim programlarının uygulandığı özel eğitim sınıflarında öğrenim görenler (alan bilgisi; ORTA AĞIR OTİSTİK ENGELLİLER, ORTA AĞIR ZİHİNSEL ENGELLİLER, BİRDEN FAZLA ENGELLİLER (Orta-Ağır Zihinsel), BİRDEN FAZLA ENGELLİLER (Orta-Ağır Otizm) olanlar dahil) mezun olanlar veya bu öğrenimlerine devam edenler) öğrenim durumunu gösterir belge (diploma, mezuniyet belgesi, sınava/kuraya başvurduğu öğrenim düzeyinden sınavın geçerlik süresi içinde mezun olabileceğini gösterir resmî belgenin onaylı bir örneği), Adayların eğitim bilgilerini gösterir resmî belgelerinin onaylı bir örneğini başvuru merkezi görevlisine teslim etmeleri gerekmektedir. Bu belgeler, teslim alındığı tarihten itibaren en az 1 takvim yılı süresince başvuru merkezlerinde muhafaza edilecek ve ÖSYM tarafından talep edilmesi halinde başvuru merkezlerince ÖSYM'ye gönderilecektir. Belge noter onaylı veya mezun olduğu okul müdürlüğünden ön ve arka yüzü onaylı olmalıdır. Belgenin aslı ve bir fotokopisi adayın yanında bulunmak kaydıyla; fotokopi belge, aslı kontrol edilerek başvuru merkezi görevlisi tarafından da onaylanabilecektir. Ortaöğretim düzeyinde EKPSS'ye girecek adaylardan MEB e-okul sisteminde ve/veya ÖSYM Aday İşlemleri Sisteminde geçerli ortaöğretim bilgisi bulunanlar ile ön lisans veya lisans düzeyinde EKPSS'ye girecek adaylardan YÖKSİS ve/veya ÖSYM Aday İşlemleri Sisteminde geçerli ön lisans/lisans eğitim bilgisi bulunanlar için eğitim belgesi gerekmemektedir. Eğitim bilgileri, MEB e-Okul veya YÖKSİS kaynaklı olan adaylardan sistemdeki bilgisinde değişiklik/düzeltilme bulunanlar, kendi okullarına başvurarak bu bilgilerinin güncel olmasını sağlayacaklardır. MEB e-okul sistemi veya YÖKSİS'deki eğitim bilgilerinin güncellenmesi işleminin sınava başvuru süresinden sonra tamamlanabileceği durumlarda bu adaylar, 2020-EKPSS'ye mevcut bilgileriyle başvuru yapabileceklerdir. 9 Eğitim bilgisi ekleme/düzeltilme/değişiklik vb. amaçlı ÖSYM'ye gönderilen dilekçelere; mezuniyet/öğrenim durumu belgelere işlem yapılamaz.

4) Nüfus Cüzdanı veya Türkiye Cumhuriyeti Kimlik Kartı veya geçerlilik süresi dolmamış pasaportun aslı (Nüfus cüzdanı veya T.C. Kimlik Kartı veya geçerlilik süresi dolmamış pasaport dışında Türk vatandaşlığından izin ile ayrılanlar ve bunların kanuni mirasçılara ait Pembe/Mavi Kartın aslı, pasaportları bulunmayan KKTC vatandaşlarının fotoğraflı ve kimlik numaralı Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti Kimlik Kartının aslı, T.C. Kimlik Kartı edinme sürecinde İçişleri Bakanlığı Nüfus ve Vatandaşlık İşleri Genel Müdürlüğü tarafından verilen ve yeni kimlik kartları teslim alınincaya kadar geçerli olan "fotoğraflı, imzalı-mühürlü" veya "fotoğraflı, barkodlu, karekodlu" Geçici Kimlik Belgesi'nin aslı da geçerli kimlik belgesi olarak kabul edilecektir. Nüfus cüzdanında soğuk damga basılı olmalı, adayın sınav görevlilerince kolaylıkla tanınmasını sağlayacak güncel bir fotoğraf ve T.C. Kimlik Numarası bulunmalı, pasaportun süresi geçerli olmalıdır. Üzerinde soğuk damga, adayın sınav görevlilerince kolaylıkla tanınmasını sağlayacak güncel bir fotoğraf veya T.C. Kimlik Numarası bulunmayan nüfus cüzdanları (T.C. Kimlik Numarası elle veya daktilo ile sonradan yazılmış veya ilave edilmiş olmamalıdır.) ile geçerlilik süresi bitmiş pasaport kabul edilmeyecektir. Nüfus cüzdanında fotoğrafın olması zorunludur. Nüfus cüzdanında fotoğrafı olmayan adaylar, sınava alınmayacaklardır.)

Engelli Kamu Personeli Seçme Sınavı

E-Kpss

E-KPSS Soru ve Test Sayıları

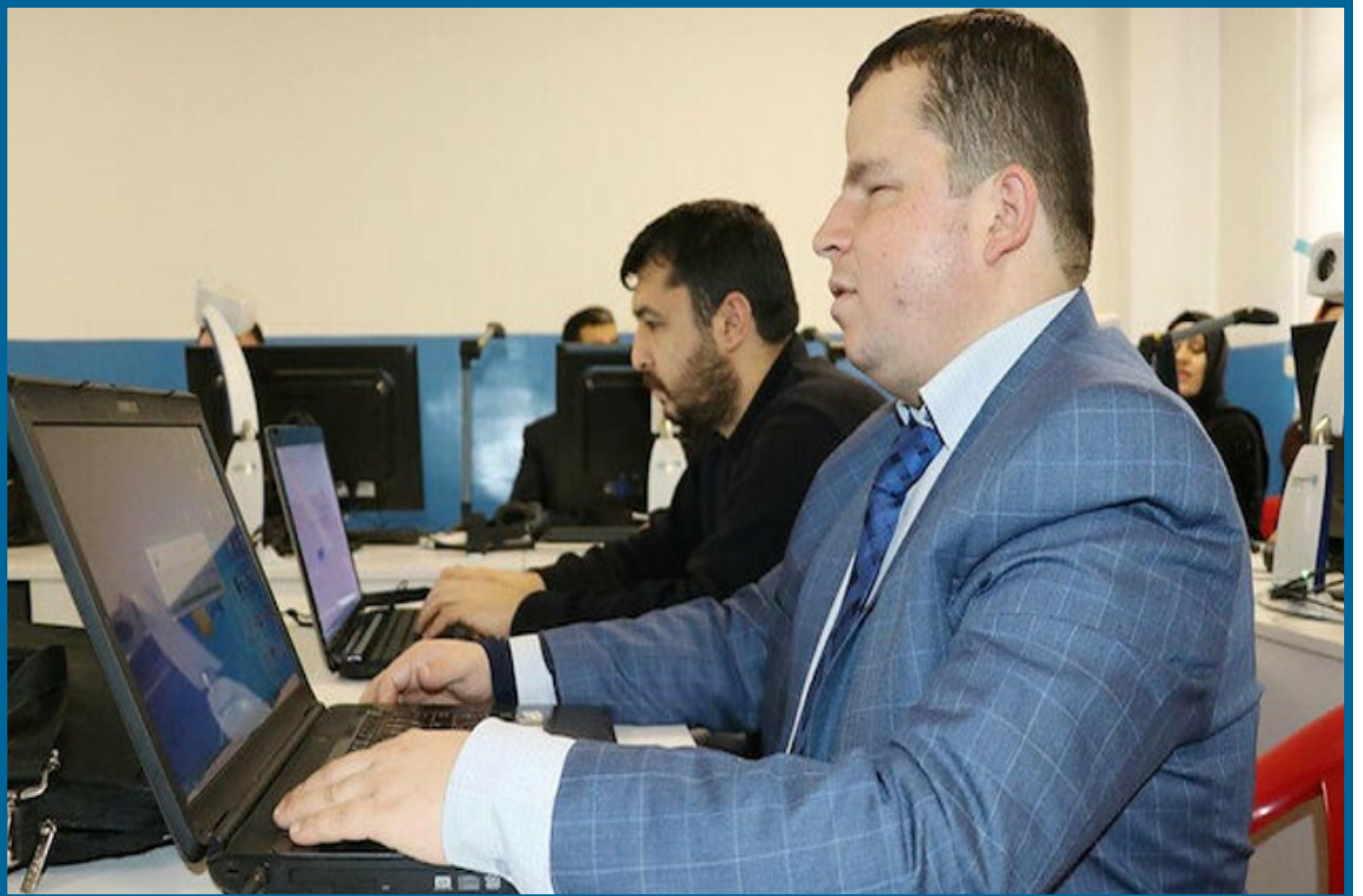
Sınav, Genel Yetenek ve Genel Kültür testleri üzerinden oluşmaktadır. Genel Yetenek sınavında 15 Türkçe ve 15 Matematik soruları yer alır. Genel Kültür testlerinde ise 10 soruluk Atatürk İlkeleri, 6 soruluk Temel Yurttaşlık Bilgisi, 3 soruluk Türk Kültür ve Medeniyetleri, 5 Türkiye Coğrafyası ve 6 Türkiye ve Genel Dünya Tarihi ile ilgili sorular bulunur.

E-KPSS kaç yılda bir yapılmaktadır ve geçerlilik süresi ne kadardır?

EKPSS, iki yılda bir yapılmakta ve EKPSS sonuçları yapılan değişikliklerle 4 yıl süreyle geçerli olmaktadır. Ancak bu süre içinde yeni bir sınavın yapılamaması durumunda sınav sonuçları, bir sonraki sınava kadar geçerli olmaya devam edecektir.

E-KPSS Tercih ve Yerleştirmede Dikkat Edilecek Hususlar

- 1) Adayların öncelikle tercih edecekleri kadronun karşısında yer alan öğrenim koşuluna sahip olmaları, ilaveten bu kadro için aranan diğer özel niteliklerin tümüne sahip olmaları gerekmektedir.
- 2) Adayların, diploma veya geçici mezuniyet belgeleri ile tercih edecekleri kadroların karşısındaki başvuru şartları arasında yer alan; sertifika vb. diğer belgelere, yerleştirme işlemine son başvuru tarihi itibarıyla sahip olmaları gerekmektedir.
- 3) Adayların tercih edecekleri kadroların karşısındaki başvuru şartları bölümünde birden fazla alan/dal/bölüm veya program belirtilmiş ise, bunların sadece birinden mezun olmuş bulunmaları yeterlidir.
- 4) 5335 sayılı Kanununun 30 uncu maddesi hükmüne göre herhangi bir sosyal güvenlik kurumundan emeklilik veya yaşlılık aylığı alanların, genel bütçeye dahil dairelerin, katma bütçeli idarelerin, döner sermayelerin, kefalet sandıklarının, sosyal güvenlik kurumlarının ve bütçeden yardım alan kuruluşların kadrolarına açıktan tekrar atanamayacakları öngörüldüğünden, bu niteliği haiz adayların tercihleri arasında bahsi geçen kurumlara yer vermemesi gerekmektedir. Bu durumda olanların yerleştirilseler dahi atamaları yapılmayacaktır.
- 5) İlgili kamu kurum ve kuruluşları gerek görülmesi halinde Özürlülük Ölçütü, Sınıflandırması ve Özürlülere Verilecek Sağlık Kurulu Raporları Hakkında Yönetmeliğin 10 uncu maddesi hükmüne göre yerleştirilen engelli adaylardan, atama işlemleri öncesinde çalıştırılmayacağı işlerin niteliği belirtilmeyenler ile sağlık kurulu raporlarında hasıl olan diğer tereddütleri gidermek amacıyla tekrar sağlık kurulu raporu talep edilebilecektir.
- 6) Engelli Kamu Personel Seçme Sınavı ve Engellilerin Devlet Memurluğuna Alınmaları Hakkında Yönetmelik hükümlerine göre ÖSYM Başkanlığınca yapılacak yerleştirme işlemlerinde engelli adayların başvuru belgesi ve tercih formundaki beyanları esas alınacak olup, engelli kamu personeli tercih yapma ve diğer aşamalarda gerçeğe aykırı belge verdiği veya beyanda bulunduğu tespit edilenlerin atamaları yapılmayacağı, atamaları yapılmış ise iptal edileceği, ayrıca bu kişiler hakkında 26.9.2004 tarihli ve 5237 sayılı Türk Ceza Kanunu hükümleri uygulanacağı hususunun göz önünde bulundurulması gerekmektedir.
- 7) Yerleştirme işlemlerinde ortaöğretim mezunları için EKPSSP1, ön lisans mezunları için EKPSSP2 ve lisans mezunları için EKPSSP3 puanı kullanılacaktır.
- 8) Örgün eğitim yoluyla zorunlu/ortak/seçmeli bilgisayar, büro yönetimi ve sekreterlik dersini alanlar ve bu hususu resmi olarak belgeleyen adaylar, “MEB Onaylı Bilgisayar İşletmeni Sertifikasına Sahip Olmak”, “MEB Onaylı Büro Yönetimi ve Sekreterlik Programı Sertifikasına Sahip Olmak”, niteliğine sahip olarak değerlendirilecektir.
- 9) Kaloriferci veya santral memuru kadrolarını tercih edecek olan adayların, “MEB Onaylı Kalorifer Ateşçiliği Sertifikasına Sahip Olmak”, “MEB Onaylı Santral Elemanı Yetiştirme Sertifikasına Sahip Olmak” veya “Kaloriferci Bonservisine Sahip Olmak” ya da 3308 Sayılı Kanuna göre bu daldaki ustalık / kalfalık belgelerinden herhangi birine sahip olmaları veya örgün eğitim yoluyla zorunlu/ortak/seçmeli olarak konu ile ilgili ders almış olmaları ve bu hususu resmi olarak belgelemeleri gerekmektedir.

İlçemizde Özel Eğitim

Bilal BAKIR

Özel Eğitim Öğretmeni

“İlçemizde 1 Özel Eğitim Uygulama Okulu ve 9 okulda farklı kademe ve türlerde özel eğitim sınıflarımız bulunmaktadır.”

BEDRİYE PEKMEZ ÖZEL EĞİTİM UYGULAMA OKULU

(I-II-III. KADEME)

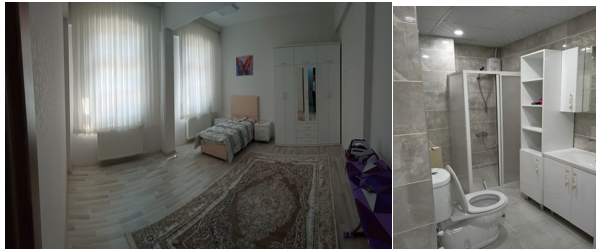
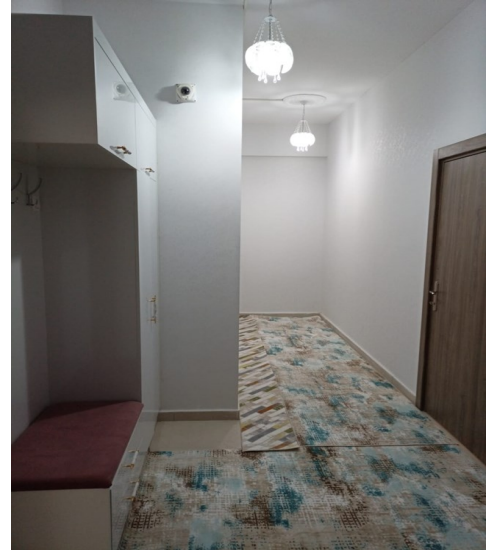
Orta-Ağır Düzey Zihinsel Yetersizlikleri bulunan öğrencilerimiz ile otizmlili öğrencilerimizin eğitim alabileceği okulumuzdur. İlkokul, ortaokul ve lise çağındaki öğrencilerimiz eğitim alabilmektedir. Okulun bünyesinde çeşitli atölyeler, yemekhane ve uygulama evi bulunmaktadır.

Fırat Mahallesi Kudüs Sokak No:5

Uygulama Evi ve Sınıflar

ZEUGMA ANAOKULU

Okulumuzda toplam 3 sınıf bulunmaktadır. 2 Sınıf otizmli öğrencilere, 1 sınıf hafif düzey zihinsel yetersizliği bulunan öğrencilere ayrılmıştır.

Fırat Mahallesi Hürriyet Sokak No:4

MARUF MARUFOĞLU İLKOKULU

Okulumuzda toplam 4 adet özel eğitim sınıfı bulunmaktadır. 2 Sınıf otizmli öğrencilere, 2 sınıf orta-ağır düzey zihinsel yetersizliği bulunan öğrencilere ayrılmıştır.

Mevlana Mahallesi Kızılay Sokak No:2

İSLİM MARUFOĞLU İLKOKULU

Okulumuzda 1 adet hafif düzey zihinsel yetersizlik özel eğitim sınıfı bulunmaktadır.

Menderes Mahallesi Hacı Mehmet Özkaya Bulvarı No:24

EMEL EYYUP FINDIK İLKOKULU

Okulumuzda 2 adet hafif düzey zihinsel yetersizlik özel eğitim sınıfı bulunmaktadır.

Kıbrıs Mahallesi Fatih Sultan Mehmet Bulvarı No: 110

MUSTAFA NEVZAT TUNCEL ORTAOKULU

Okulumuzda 1 adet hafif düzey zihinsel yetersizlik özel eğitim sınıfı bulunmaktadır.

Belkıs Mahallesi Zergil Dere Sokak No:87

NAMIK KEMAL ORTAOKULU

Okulumuzda 2 adet hafif düzey zihinsel yetersizlik özel eğitim sınıfı bulunmaktadır.

Namık Kemal Mahallesi Namık Kemal Sokak No:4/2

YUNUS EMRE ORTAOKULU

Okulumuzda 2 adet hafif düzey zihinsel yetersizlik özel eğitim sınıfı bulunmaktadır.

Menderes Mahallesi Alican Sokak No:13/1

İSTİKLAL ORTAOKULU

Okulumuzda toplam 3 sınıf bulunmaktadır. 2 Sınıf orta-ağır düzey zihinsel yetersizliği bulunan öğrencilere , 1 sınıf hafif düzey zihinsel yetersizliği bulunan öğrencilere ayrılmıştır.

İstiklal Mahallesi Gaziantep Caddesi No:2

HASAN HÜSEYİN AKDOĞAN MESLEKİ VE TEKNİK ANADOLU LİSESİ

Okulumuzda 3 adet hafif düzey zihinsel yetersizlik özel eğitim sınıfı bulunmaktadır.

Yunus Emre Mahallesi Bakır Sokak No:25

“Teknolojiden korkmak ve kaçmak yerine, onu nasıl daha verimde kullanabileceğimizi öğrenirsek, hem kendimiz hem de çocuklarımız için hayatı çok daha kolaylaştırabiliriz.”

Bilinçli Teknoloji Kullanımı

Genç Osman BEDİR

Psikolojik Danışman ve Rehber Öğretmen

Günümüzde teknoloji kullanımı neredeyse kaçınılmaz bir gerekliliktir. Ülkemizde sosyal yaşamı etkilemeye başlayan teknolojinin, başta çocuklar ve gençler olmak üzere nüfusun büyük çoğunluğunu etkisi altına aldığı görülmektedir. Bu gelişmenin çocuk ve ergenlerin ruh sağlığı üzerine etkilerini belirlemek ve bu konuda gerekli önlemleri almak kaçınılmaz bir zorunluluktur.

TEKNOLOJİ KULLANIMI

1. **Olumlu Kullanma**
2. **Kötüye Kullanma**
3. **Bağımlılık**

1.Olumlu Kullanma: Teknolojiden korkmak ve kaçmak yerine, onu nasıl daha verimde kullanabileceğimizi öğrenirsek, hem kendimiz hem de çocuklarımız için hayatı çok daha kolaylaştırabiliriz. Onların teknolojiden faydalanmanın sınırlarını iyi anlamalarını sağlarsak ve kullanımları konusunda gereken kontrolleri yaparsak bilinçli ve verimli kullanım düzeyine ulaşmalarını sağlamış oluruz.

- İnternet ve teknoloji çocuklara özellikle bilgi edinme ve eğitimde büyük yararlar sağlamaktadır. Çocuklar, okullarda, projeler için bilgi toplamakta, başka bir okuldaki veya ülkedeki uzmanlara yazılarını gönderip fikirlerini almakta ve değişik okullardaki öğrenciler ile birlikte proje yürütebilmektedir.
- Teknoloji yaşamımızın her noktasında kendisini gösteriyor. Artık bir tableti tuval gibi kullanıp resim yapabiliyor, bir bilgisayardan koca bir orkestra çıkarıp müzik üretebiliyoruz. Bilinçli kullanımla ve doğru yararlı uygulamalar sayesinde çocuklarımız kendi içlerindeki yetenekleri keşfedebilirler.
- İnternet sayesinde istediğimiz bilgiye istediğimiz anda bilgisayarlarımızdan, tablet ya da telefonlarımızdan ulaşabiliyoruz. Çocuklarımızın hızlı öğrenmeleri açısından büyük önem taşıyor. Ödevlerini yaparken, merak ettikleri konularda araştırmalarını gerçekleştirirken kısa sürede pek çok kaynağa ulaşabiliyorlar.
- İyi bir eğitim yazılımı sayesinde çocukların temel becerilerini geliştirmelerine katkı sağladığını gözlemlemekteyiz. Yaratıcı düşünme, neden-sonuç ilişkisi kurma gibi yeteneklerini geliştirmelerinde de olumlu etkisi görülmektedir.

2. Kötüye Kullanma: Denetimsiz, sınırsız ve amaçsız kullanılması, gündelik yaşamı ve sorumlulukları aksatacak şekilde kullanılması, kullanımın uzun süreli olması, uygunsuz içeriklere maruz kalması, fiziksel, sosyal, psikolojik ve zihinsel gelişimi olumsuz etkilemesi olarak ifade edilir.

Teknolojiyi kötüye kullanımın fiziksel gelişime etkileri;

- Uyku düzeni bozulabilir; çocuklar ve ergenler daha fazla televizyon seyredebilmek, daha fazla internete girebilmek, daha fazla dijital oyun oynayabilmek ya da arkadaşlarıyla mesajlaşabilmek için daha az uyumaktadırlar.
- Beslenme sorunları oluşabilir; teknolojiye bağımlı yaşayan kişilerde zamandan kazanmak için şekerli gıdalar ve "fast food" tüketimi çok fazladır. Bu durum dengersiz ve sağlıksız beslenmeye ve kişinin aşırı kilo almasına neden olur. Ayrıca şeker vücutta bağımlılık oluşturan bir maddedir ve vücuda ihtiyaçtan fazla enerji verir. Bu enerji atılmadığında dürtüsellığı artırır.
- Hareketsiz bir yaşama itebilir; hem sağlık için zararlı hem de zihinsel ve psikolojik açıdan da zararları vardır. Var olan enerji spor ile faydalı bir şekilde atılmazsa kişi sakin kalamayabilir, dikkatini yoğunlaştırma yapabilir.

Teknolojiyi kötüye kullanımın psikolojik gelişime etkileri;

- Teknolojinin amaçsız ve sınırsız kullanımıyla birey kendine psikolojik gelişim için gerekli olan soruları soramayabilir, bu zamanı bulamayabilir ve bu ihtiyacı hissetmeyebilir. Bunlar olmadan da duygularını yönetebilmesi, iradesini güçlendirip kendine söz geçirebilmesi, bir hedefe odaklanıp peşinden gidebilmesi çok zor olur hatta hiç mümkün olmaz.

Teknolojiyi kötüye kullanımın sosyal-duygusal gelişime etkileri;

- Teknolojinin kötüye kullanımında sosyal gelişim için gerekli, düzenli ve derinlikli ilişki ihtiyacı giderilememektedir. Bu durum da sosyal gelişimi olumsuz etkilemektedir.
- Çocuklarda özellikle; teknoloji bağımlılığı, çocukların iç dünyasının ve hayal gücünün körelmesine neden olabilmektedir. Bu durum çocukların büyüme süreçlerinin yavaşlamasına sebep olmaktadır.
- Tam olarak ne istediğini bilmeyen ama "ısrarla bir şeyler isteyen" çocukların doyumsuz istekleri ölçüsüzce beslendiğinde, yaşamlarının ilerleyen yıllarında, ne istediğini bilmeyen tatminsiz yetişkinlere dönüşürler ve o yetişkinler, her şeyi elde etseler de içlerinde giderilemeyen bir boşluk hissiyle, yani duygusal açlıkla yaşamlarını sürdürürler.

Teknolojiyi kötüye kullanımın zihinsel gelişime etkileri;

Zihinsel gelişimin sağlıklı olabilmesi için aşağıdaki tutum ve davranışlara ihtiyaç vardır. Bunlar; bilgiyi sevmek, doğru ve faydalı bilgi kaynaklarına yönelmek, okumak, görmek, düşünmek, bilgi kanallarını doğru kullanmak ve zihni temiz tutmaktır.

- Teknoloji kullanımı, kişinin zihinsel kapasitesini boşa kullanacak şekilde gereksiz bilgiyle doldurmasına sebep oluyor ve bilgi o kapasitenin içerisinde kendine yer bulamıyorsa, yanlış ve zararlı bilgiler kişinin hayat kalitesini olumsuz etkiliyorsa veya zihin seyretilip unutulmuş eğlence görüntüleriyle dolmuş ve bilgi sevgisi kaybedilmiş ise teknolojinin kötüye kullanımı söz konusudur.

Bilinçli Teknoloji Kullanımı

3. Bağımlılık: Bilgisayar, internet, video oyunları ve mobil cihazların aşırı kullanımı sonucunda kişinin, teknolojinin zararlı etkileriyle karşılaştığı bir çeşit dürtü kontrol bozukluğudur.

“Televizyon, bilgisayar vb. araçları asla çocuk bakıcısı olarak kullanmamalıdır”

Çocuklar teknoloji başında ne kadar vakit geçirmeli

0-3 yaş	3-6 yaş	6-9 yaş	9-12 yaş	12+ yaş
Ekrandan olabildiğince uzak tutulmalıdır.	Günlük toplam süre en fazla 20-30dk.	Günlük toplam süre en fazla 40-50 dk	Günlük toplam süre en fazla 60-70 dk.	Günlük toplam süre en fazla 120 dk.

Bağımlılıktan Kurtulmak İçin Ailelere Öneriler

- Çocuğunuzla birlikte televizyon, bilgisayar, tablet vb. kullanımının kurallarını belirlemek ve bu kurallara öncelikli olarak ailelerin uymasına özen göstermek ve model olmak,
- Teknolojinin ailece birlikte geçirilen zamanların ya da oyun saatlerinin yerini almasına izin vermemek ve televizyon, bilgisayar ve tablet olmadan çocuğunuzla birlikte yapabileceğiniz eğlenceli etkinlikler belirlemek,
- Çocuğunuzla ekranla baş başa uzun süre ve denetimsiz bırakmamak, ekran başında geçireceği günlük süre için mutlaka bir zaman sınırlaması getirmek,
- Bilgisayar, tablet vb. kullanımını disiplin-ödül aracı hâline getirmemek,
- Televizyon, bilgisayar vb. araçları asla çocuk bakıcısı olarak kullanmamak,
- Bilgisayarda oyunun yerini spor, hobi ve benzeri etkinliklerle doldurmak,
- Gerçek hayattaki başarının daha değerli olduğunu fark etmesini sağlamak,
- Sosyal ağlarda tanımadıkları kişileri arkadaş listelerine eklememelerini söylemek ve kimlerle arkadaşlık ettiklerini belli aralıklarla kontrol etmek,
- Gerekirse psikolojik danışmandan uzman desteği almaktır.

Psikolojik Sağlamlık

Genç Osman BEDİR

Psikolojik Danışman ve Rehber Öğretmen

Yaşamda başımıza birçok olumsuz olay gelebiliyor. Bu olayları engellememiz genelde mümkün değil. Kimi insanlar karşılaştıkları bu zorlukları çabucak atlatıp eski hallerine dönerken, kimileri desteğe ihtiyaç duyabiliyor. İşte bazılarını zorlu yaşam olayları karşısında esnek hale getiren bu özelliğin adı, psikolojik sağlamlık veya duygusal dayanıklılıktır.

Psikolojik Sağlamlığı Artırmak İçin Neler Yapılabilir?

- Güçlü yönlerinizi fark edin: Fark etmek değişimin ilk adımındır.
- Güçlü yönlerinizi analiz edin. En zor zamanlarınızda sizi neyin koruduğunu bulun. Bunun için en son ne zaman kötü bir şey yaşadığınızı ve sizi neyin tekrar ayağa kaldırdığını tespit edin. Bununla nasıl başa çıkmıştım sorusunu sık sık kendinize sorup cevabını bulun. Geçmişte başınıza gelen olumsuz olaylarla ilgili “olmasa ne olurdu?” ya da “daha farklı olsa ne olurdu?” gibi düşüncelerle zaman ve enerji kaybetmeyin. Onun yerine odaklanmanız gereken sizi bugün ayakta tutan ne sorusunun cevabıdır.
- Yakınlarınıza “psikolojik sağlamlıktan” bahsedin. Yakınlarınızın koruyucu faktörlerini bulmalarına yardımcı olun. Aynı zamanda aktif baş etme becerileri olan mizah, iletişim becerileri, atılganlık, duygu düzenleme, eleştirel düşünme stratejileri gibi beceriler sizin ve yakınlarınızın hayatlarında olsun.
- Yalnız kaldığınız zamanı azaltın. Sosyalleşmek koruyucu bir faktördür. Arkadaşlarınız, akrabalarınız, aileniz ve yakın çevreniz ile geçirdiğiniz zaman ve onlarla olan paylaşımlarınız psikolojik sağlamlığınızı artırır.
- Psikolojik sağlamlığı destekleyen rutinleriniz olsun. Size iyi gelen kişileri, kitapları, şarkıları ve filmleri yakınlarınızda bulundurun. Bunları rutinleriniz haline getirin ve bu rutinlerin size umut, iyimserlik ve yaşam becerisi sağlıyor olduğuna dikkat edin.
- Umudu hayatınızdan çıkarmayın. Umut psikolojik sağlamlığın en önemli faktörlerindedir.
- Profesyonel destek alın. Eğer tüm bunlara rağmen hala hayatınızdaki olumsuzluklara odaklanıp güçlü yönlerinizi göremiyorsanız yani psikolojik sağlamlığınızı sağlayamıyorsanız acilen profesyonel destek alın.

“Uzaktan Öğrenim Sürecinde öğrenciye verilen dijital platformlardaki sürecin sağlıklı ilerleme sorumluluğu ebeveynlerdedir. Uzaktan öğrenme ortamının ev olması sebebiyle takip, kontrol ve geri bildirim yönetimi ailelerin denetiminde olmalıdır.”

Uzaktan Eğitimde Anne-Baba Rolü

Genç Osman BEDİR

Psikolojik Danışman ve Rehber Öğretmen

Uzun süredir gündemimizi meşgul eden ve görünüme bakılırsa bir süre daha meşgul etmeye devam edecek olan Korona (COVID-19) virüsü için alınan tedbirlerin sayısı gün geçtikçe artıyor. Son olarak okulların tatil edilmesi ve uzaktan eğitimin uygulanacak olması tüm velilerin kafasını bir hayli karıştırdı. Uzaktan Öğrenim Sürecinde öğrenciye verilen dijital platformlardaki sürecin sağlıklı ilerleme sorumluluğu ebeveynlerdedir. Uzaktan öğrenme ortamının ev olması sebebiyle takip, kontrol ve geri bildirim yönetimi ailelerin denetiminde olmalıdır. Bu anlamda uzaktan eğitim sürecinde ailelere önemli görevler düşmektedir.

- Adaptasyonla başlayabilirsiniz. Geçmişte daha o doğmamışken yaşanan benzer olayları göstererek onu her şeyin bir sonu olacağına ikna edebilirsiniz. Bu onun başlayacağı online eğitime daha rahat adapte olmasını sağlar.
- İmkanlar ölçüsünde çalışma ortamını oluşturmalsınız. Yatarak veya uzanarak derse katılması algılarının başka taraflara kaymasına sebep olacağından online eğitimin en az yüzde yetmişlik kısmının masa başında sessiz ve sakin bir ortamda, kulaklık takılarak yapılması gerekmektedir.
- Uzaktan eğitime katılımını sürekli hale getirmeli, devamlılığını sağlamalsınız.
- Uzaktan eğitimde öğrenci paylaşımlarının kısıtlı olması sebebiyle, aileler her gün 30-40 dk. kadar derslerin içeriğiyle ilgili çocuklarıyla konuşması motivasyonlarını arttıracaktır.
- Temel bilgisayar becerilerini geliştirin. Online platformda yürüyen eğitimlerde, özellikle ilk aşamalarda teknik aksaklıkların çıkması kaçınılmaz olacaktır. Yeni bir doküman oluşturması gerektiğinde, bir dosya indirmesi veya daha önce tecrübe etmediği bir programı kullanması gerektiğinde keşfetmesine izin verin. Bu onun motor gelişimlerini ve problem çözme becerilerini olumlu anlamda etkileyecektir.
- Not tutma alışkanlığını devam ettirmesine yardımcı olun. Veli olarak sizler bu alışkanlık kazanılana kadar, ders bitiminde defter kontrolü yapabilir. Hatta ona aldığı notlardan sorular sorabilirsiniz.
- Zamanı etkin bir şekilde yönetmesine yardımcı olmalısınız. İyi bir zaman yönetimi için en etkili yol plan yapmaktır. Bir önceki günden onunla oturup bir sonraki günkü online derslerinin planını yapmak. Ders aralarını belirlemek hatta ders sonrasında neler yapabileceğini adım adım yazmak ona ve size kendinizi güvende ve sakin hissettirecektir.
- Güvenli internet kullanımı konusunda bilgi edinilmeli, uygunsuz içeriklere maruz kalmaması adına filtreler kullanılmalıdır.

Kayıp ve Yas

Mehmet ÖZDEMİR

Psikolojik Danışman ve Rehber Öğretmen

Çocuklarla ölüm üzerine konuşulurken bilinmesi gereken iki önemli şey vardır. Bunlardan ilki, çocukların bu konuda “Neyi bildikleri”, diğeri ise “Neyi bilmedikleridir”. Eğer korkuları ve yanlış bilgileri varsa, gerekli bilgiler verilerek korku, endişe ve şaşkınlıklarını giderebilmek mümkündür. Konuşmak her zaman bütün sorunları çözmeyebilir ancak sınırlı da olsa anlamalarını sağlayabilir. Çocuklarla ölüm üzerine konuşulurken söylenecekler "Çocuğun Yaşına" ve "Çocuğun Geçmiş Yaşam Deneyimlerine" bağlı olarak belirlenebilir. Ayrıca bireysel farklılıklar göz önüne alındığında deneyimler, inançlar, duygular ve durumlar farklılaşabilir. Ölüm yaşamın bir parçasıdır ve çocuklar çeşitli düzeylerde de olsa ölümün farkındadırlar. Eğer çocuklarla bu konuda konuşulur ve ihtiyaçları olan bilgiler verilirse, yaşayacakları herhangi bir krize hazırlanırlar ve üstesinden gelme noktasında kendilerine yardım edilmiş olur. Çocukların ölüm hakkındaki sorularına cevap verilirken, yetişkinin bir takım şüphelerinin olmaması da çok önemlidir. Kuşku cevaplar çocuklar tarafından fark edileceğinden rahat, kesin, basit, savunucu olmayan, şaşkınlık içermeyen açıklamalar, çocuğun ölümü anlamasına yarayacaktır.

Yapılacak Açıklamalar Şu Basamakları İçermelidir

- Çocuk hazır olduğunda iletişim kurma isteğine karşı duyarlı olmak,
- İletişim girişimlerini engellemek,
- Dürüst açıklamalarla yaklaşmak,
- Dinlemek ve duygularını kabul etmek,
- Çok küçük olduklarını söyleyerek sorularını ertelememek,
- Kısa, basit açıklamalarla sorularına yanıt vererek kafalarında daha da karmaşıklığa sebep olan açıklamalardan kaçınmak.

“Çocuklarla ölüm üzerine konuşulurken bilinmesi gereken iki önemli şey vardır. Bunlardan ilki, çocukların bu konuda “Neyi bildikleri”, diğeri ise “Neyi bilmedikleridir”. Eğer korkuları ve yanlış bilgileri varsa, gerekli bilgiler verilerek korku, endişe ve şaşkınlıklarını giderebilmek mümkündür. “

Kayıp ve Yas

Mehmet ÖZDEMİR

Psikolojik Danışman ve Rehber Öğretmen

Kayıp ve Yas

Yas, insanın kayıpları karşısında gösterdiği biyo-psikososyal, doğal, evrensel ve normal bir tepkidir.

Yası Daha Kötü Yapan Faktörler;

- Yetişkinlerin ölüm olayına yaklaşımları,
- Çocuğun olaya maruz kalıp kalmadığı,
- Ölüm biçimi,
- Ölen kişiyle ilişkinin niteliği,
- Destek,
- Hayaller ve nedensellik düşünceleri,
- Kişilik ve önceki yaşantılardır.

Normal Yas Süreci:

- 1.Evre:** Yadsıma (İnkar) Dönemi
- 2.Evre:** Arama ve İsyan Dönemi
- 3.Evre:** Çökkünlük ve Onarma Çabaları Dönemi
- 4.Evre:** Yeniden Bütünleştirme ve Yapılandırma Dönemi

Patolojik Yas Süreci:

Patolojik yas, kaybı yaşayan bireyin yas sürecini tamamlaması gereken zamanda sonlandıramayarak, normal yas evrelerinin birinde takılıp kalması sonucu verdiği patolojik tepkilerdir.

Gelişim Dönemlerine Göre Ölüm Kavramı

0-2 Yaş- Anlama yeteneğinde değildir ama bağlandığı kişiden ayrıldığında Ayrılık kaygısı yaşayabilir.

3-5 Yaş- Ölümü geri dönülebilir bir olay gibi algılayabilir. Ölümün insandan insana geçtiğine böylelikle başkalarının ve kendisinin de bundan ötürü öleceğine inanabilir ve korkabilir.

6-10 Yaş- Geri dönülmez, sona erme olarak görebilir. Kendisinin ölebileceğini kavrayamaz.

11-13 Yaş- Evrensel ve sona erme olarak görebilir. Ölümün biyolojik yönleri ve cenaze töreninin ayrıntılarıyla ilgilidir.

14-18 Yaş- Soyut biçimde kavrayabilir. Tehlikeli durumlar sonucu ölebileceğini bilir.

Çocuğun, Kardeş Ölümüne Tepkisi

Suçluluk duygusu gelişebilir.

Örneğin; Rakibim öldü, ben kazandım ama bu nasıl bir kazanma!

Anne ve baba ölen kardeşi “Çok iyi bir çocuktuk.” Diye anar. Sağ kalan kardeş bunun gerçek olmadığını düşünebilir ama açıklayamaz. O da melek gibi olmaya çalışabilir ama bu ağır bir yükür. “Ben de mi öleceğim? Ben de mi tehdit altındayım?” diye düşünebilir.

Anne Babanın Ölümü

Hani beni hep koruyacaklardı?

Neredeler?

Neden öldüler?

Bana mı kızdılar?

Yanlış bir şey mi yaptım? Düşünceleri hakim olabilir.

Verdiği tepkilerde tutarsızlıklar olabilir.

Kendilerine olan güvenleri azalabilir.

Anne babanın ölümünü kabul edemeyebilir.

Çocuklar İçin Neler Yapabiliriz?

- Yaşanan olayla ilgili bilgi verilir. Bilgi verilirken çocuğun yaşı, gelişimsel düzeyi, sosyal çevresi ve yaşam deneyimleri göz önünde bulundurulmalıdır.
- Çocuğa olup bitenlerin anlatılması ertelenmemelidir.
- Çocuğa haberi verirken sessiz ve sakin, tercihen çocuğun aşına olduğu ve kendini güvende hissettiği bir ortam seçilmelidir.
- Verilecek haber için çocuk önceden hazırlanmalıdır.
- Mesela; haberi vermeden önce çocuğu buna hazırlamak için: “Sana, üzücü bir haber vereceğim.” denilebilir.
- Çocuklar genellikle olanlardan kendilerini sorumlu tuttuklarından; meydana gelenlerin, onların söyledikleri bir söz, yaptıkları bir davranış ya da düşündükleri bir şey nedeniyle olmadığını söylemesi gerekir.

Ergenler için Neler Yapabiliriz?

- Rutin düzene devam amaçlı grup faaliyetlerine katılmaları sağlanır.
- Okul normalliğın simgesidir. Bu nedenle ergenin okul hayatına devamını sağlamak ve paylaşımlarını dinlemek önemlidir.
- Evde ve okuldaki beklentiler yas sürecinde düşük tutulmalı ve yapabildiği beceriler konusunda olumlu duygusal destek sağlanmalıdır.
- Normalden daha fazla ilgi ve özen göstermek gerekebilir.
- Yardım çalışmalarına katılımı teşvik edilmelidir.

Ebeveyn Ne Yapmalıdır?

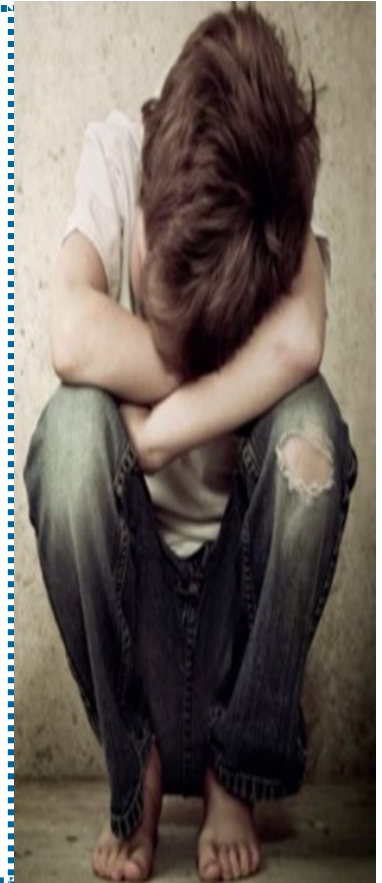
Ölüm kavramı üzerinde konuşurken ebeveyn olabildiğince açık, sade ve basit bir şekilde konuya yaklaşmalıdır. Özellikle okul öncesi dönemdeki çocuk için uzun ve karmaşık cevaplar sıkıcı ve anlaşılmaz olabilir. Çocuklara verilen cevaplar bir sonraki soru soruluncaya kadar onları idare edebilir.

Başka bir sorun da çocuğun ölüme ilişkin kafasındaki var olan kavramsal yanlışlardır: Ölümün “Uyku” ile karıştırılması ve ölen kişinin uyuduğunun zannedilmesi çocuğu rahatsız edebilir, böyle çocukların genelde uykuyla ilgili problemleri de ortaya çıkabilir. “Uzağa gitmek” de bir başka kavramsal yanlışdır. Çocuklarda terk edilmişlik duygusuna yol açabilir. Kısa süreli ayrılıklar endişe yaratabilir. Sorun yaratan başka bir konu da “Hasta olmak” tır. Her hasta olan kişinin öleceğini sanan çocuk kendisi veya ebeveyni hastalandığında öleceğini düşünebilir.

Sadece “Yaşlı insanların öldüğü” konusunda çocuk bilgilendirilmişse genç bir insan veya bir çocuk öldüğünde bunu duyduğunda şaşırabilir ve bildiklerine inancını yitirebilir.

Çocuklar bir ebeveynini kaybettiğinde en doğru olan, çocuğa bu durumun geciktirmeden, sakin ve anlayabileceği bir şekilde, hayatta kalan ebeveyni tarafından açıklanmasıdır.

Kayıp ve yasa ilişkin yaşananlar bireysel farklılıklara bağlı olarak değişebilir. Bunun ne kadar süre ile nasıl yaşanacağı bireyin kapasitesiyle ilişkilidir.

Eğitimde Amaç ve Planlama Üzerine

Kübra TOPRAK

Psikolojik Danışman ve Rehber Öğretmen

Eğitim bireyin davranışlarında kendi yaşantıları yoluyla kasıtlı ve istendik değişim meydana getirme sürecidir. Profesör Selahattin Ertürk'ün yaptığı bu tanım en çok bilinen ve kabul gören eğitim tanımıdır. Buradaki “kasıtlı ve istendik değişim”, belli bir “plan ve amaç” anlamına gelmektedir. Okullarda yapılan eğitimde her etkinlik bir amaca bağlı olarak sistematik ve planlı bir şekilde yapılır. Planlama eğitimin süreç ögesini, amaç ise eğitimin çıktılarını oluşturur. Peki eğitimde amaç ve plan neyi ifade eder? Neden önemlidir? Bir davranışı gerçekleştirirken amacımız ve planımız olmazsa nasıl sorunlar karşımıza çıkabilir?

Yukarıdaki sorulara cevap bulmak için amaç ve plan kavramlarına daha yakından bakmamız gerekir. Bir etkinliğe başlarken kendimize sormamız gereken sorulardan en önemlisi “neye ulaşmak istiyorum” sorusudur. Bu soru bizim amacımızı ifade eder. Günümüzde birçok kişi amaç belirleme konusunda zorluklar yaşamaktadır. Bu durum amaç belirlemenin önemine varamama, nasıl amaç belirleyeceğini bilmeme veya kendine uygun amaçlar koymama gibi sebeplerden kaynaklanmaktadır.

Eğitimde ise uygun amaçlar belirlenmezse öğrenci istenilen başarıya ulaşamaz. Akademik başarısızlığın altında yatan sebeplerden birisi de amacı olmayan öğrenme etkinlikleridir. Bu yüzden öğretmenler öğrencilerin güdülenmesini sağlamak için her yeni konuya geçtiklerinde öğrencilerin bu konu bittiğinde neler öğrenecekleri ile ilgili bilgi verirler. Böylece öğrencinin güdülenmesini arttırmış ve konuya dikkat çekmiş olurlar. Öğrenme etkinliklerinden nasıl kazançlar elde edeceğini bilen öğrencilerin motivasyonu artar ve yapılan çalışmalar anlamlı hale gelir. Öğrenci yaptığı çalışmanın sonunda amacına ulaşma durumuna göre başarısını değerlendirebilir. İyi amaç belirleyebilme öğrencinin sadece akademik başarısına değil kişisel-sosyal yaşamına da etki eder.

Bu kadar önemli olan amaçlar belirlenirken nelere dikkat edilmelidir?

- Öğrenci amaçlarını mutlaka kendisi belirlemelidir. Bir başkasının belirlediği amaçları öğrenciyi motive edemez.
- Her öğrencinin kişilik özellikleri, ilgileri, yetenekleri ve ihtiyaçları farklıdır. Bu yüzden herkes için aynı amaçlar belirlenemez.
- Amaçlar ulaşılabilir ve gerçekçi olmalıdır. Bunun için öğrencinin öncelikle kendini tanıması gerekir. Ulaşabileceğinden daha düşük amaçlar koymak öğrencinin başarısını sınırlandırır. Ulaşabileceğinden daha yüksek amaçlar ise başarısızlığa sebep olup motivasyonunu düşürür.
- Amaçlar ölçülebilir olmalıdır. Örneğin; “matematik dersini anlayacağım” amacı yerine “matematikte kareköklü sayılar konusunu kavrayacağım” amacı daha ölçülebilir.
- Amaçlarımız olumlu ifadeler içermelidir. “Bir daha ödevlerimde umursamaz davranmayacağım” yerine “ödevlerimde dikkatli ve özenli davranacağım” amacı doğrudur. Öğrenciler olumlu ifadelerle ne yapmaları gerektiğini ifade ederler.

“Bir davranışı gerçekleştirirken amacımız ve planımız olmazsa nasıl sorunlar karşımıza çıkabilir?”

Her ne kadar amaçlar çok iyi belirlenmiş olsa da bu amaçların gerçekleşmesi planla mümkün olabilmektedir. Plan, bir işin gerçekleşmesi için yapılan tasarımıdır.

Amacımızı ulaşmak istediğimiz yer olarak düşünürsek planımızı da amacımıza giderken kullandığımız yol olarak düşünebiliriz.

Planlama yapmadan ders masasına oturan bir öğrenciyi düşünelim. Bu ğrenci amacına nasıl ulaşacağını bilmediğinden kafa karışıklığı ve stres yaşayabilir. Planlama sayesinde ğrenci yaptığı çalışmaların kontrolünü ele alır. Plan yapmak yapılacak işin somut bir şekilde görülmesini sağlar. Plan yapabilen bir ğrenci amaçlarına nasıl ulaşabileceğini bildiğinden güven kazanır. Plan sayesinde ğrenci amaçlarına ne kadar ulaştığını değerlendirebilir. Planlı olmak sistematik bir çalışma gerektirdiğinden düzenli çalışma alışkanlığı ve zaman yönetimi edinir.

Amaç belirlemede olduğu gibi planlama yapılırken de her ğrenci bireysel farklılıklara sahip olduğu için farklı planlar oluşturması gerekir. Böylece oluşturduğu plana kolay uyum sağlayabilir. Planlar esnek ve değişken olmalıdır. Bazen plan yapmak, ders çalışmaktan daha yorucu olabilir. Bu gibi durumlarda ğrenci fazla detaylı düşündüğü için ve planda esneklik payı bırakmadığı için planlar kolaylaştırıcı olmaktan çok zorlaştırıcı olabilir. Planlar değişen durumlara göre yeniden düzenlenmelidir. Uzun süre aynı kalan bir ders çalışma planı amaca ulaştırırken işlevini kaybeder.

Kısaca amaçlar bizim varmak istediğimiz yerdir. Kişi ancak nereye gideceğini bilirse kendinden emin adımlarla yürür ve karşısına çıkan engelleri açması kolaylaşır. Planlar ise amacımıza ulaşırken izlediğimiz yoldur. Uygun bir planla amacımıza en doğru yoldan ulaşabiliriz.

Aile İçi İletişim

Nadiye KIRAT

Psikolojik Danışman ve Rehber Öğretmen

İletişim kişiler arasında duygu, düşünce, bilgi ve haberlerin, akla gelebilecek her türlü biçim ve yolla kişiden kişiye karşılıklı olarak aktarılmasıdır. İletişim hayatımızın bir parçasıdır. Bu yüzden etkili ve tam bir iletişim yeteneği aile faktörünün temellerini oluşturur. Aile içi iletişim eşler arasındaki iletişimi, ebeveyn-çocuk iletişimini, kardeşler arası iletişimi ve kuşaklar arası (çocuk-yaşlı) iletişimi kapsamaktadır.

Aile içinde sağlıklı iletişimin olması aile üyelerinin birbirlerini anlamalarını, aralarında kuvvetli bir bağ oluşmasını ve çocukların sağlıklı iletişim geliştirmelerini sağlar. Aile içinde yeşeren bu sağlıklı iletişim ailenin başkalarıyla ilişkilerini de olumlu yönde etkiler. Bencillik, öfke, bireycilik, paylaşamama, yargılama, yalnızlık ve kötümserlik azalır. Böyle bir ailede birlikte karar verme, sevgi, empati yeteneği, yanlışlara karşı tolerans ve bireylere karşı saygı gelişir. Böyle ailelerde otoriter güç uygun yer ve zamanda aile üyelerince paylaşılır ve stres ve kriz anında baş etme stratejileri geliştirirler.

İnsanların ilk sosyal deneyimleri aile içinde yaşanarak bireylerin kişiliklerine yön verir. Örneğin ilk yıllarında sevilme, kucağa alınma, okşanma, korunma ve beslenme gibi gereksinimleri yeterince ve zamanında karşılanan bir çocuk ‘temel güven duygusunu’ geliştirir. Aksine ağladığında ilgilenilmeyen, sevilmeyen, oynanmayan, konuşulmayan çocukta ise ‘Beni umursamıyorlar, bana aldırıyorlar, öyle ise ben değersizim’ şeklinde bir kişilik ve ‘temel güvensizlik duygusu’ gelişir. Ebeveynleri tarafından ‘Sus, bir daha duymayayım ayıp’ diyerek azarlanıp, susturulan çocuk doğruları ifade etmenin kendine zarar vereceğini düşünerek insan ilişkilerinde içtenlikten uzaklaşır ve yalan konuşmaya alışır. Sevgi adına aşırı korunup kollanan çocuklarda ise kuralsızlık, sorumsuzluk disiplin eksikliği ve olgunlaşmamış bir kişilik ortaya çıkacaktır.

Mutlu bir aile ortamının ve sağlıklı bir aile içi iletişiminin oluşabilmesi için gerekli olan temel gereksinimler şu şekilde açıklanabilir:

Değerli Olma Duygusu, İnsanoğlunun yaşamak istediği en başat duygulardan biri de önemsenmek ve değerli kabul edilmektir. Birey önemsendiği ve değerli kabul edildiği ortamlarda bulunmaktan haz duymakta, bu tür ortamlarda mutlu olmaktadır; tersi ortamlardan ise bir an önce kurtulmak istemektedir. Aile ortamının bu duyguyu ne ölçüde desteklediği bu açıdan büyük önem taşımaktadır. Aile içindeki bireylere değerli olduğu duygusu verilmezse kişiler farklı yollarla bu duyguyu elde etmeye çalışır.

“Aile içi iletişim eşler arasındaki iletişimi, ebeveyn-çocuk iletişimini, kardeşler arası iletişimi ve kuşaklar arası (çocuk-yaşlı) iletişimi kapsamaktadır.”

Güven Ortamı, Aileyi oluşturan bireylerin birbirleriyle ve çocuklarıyla geliştirdikleri bu duygusal bağ, aile yaşamının netliğini de belirlemektedir. Güven duygusunun kaybolması, karşılıklı suçlama, şüphe ve korku duygularının oluşmasına zemin hazırlar; sevgi ve saygı duygularının yok olmasına neden olur. Güven duygusunun oluşmasına yarayan ve güçlendiren faktörler tutarlılık ve şeffaflıktır.

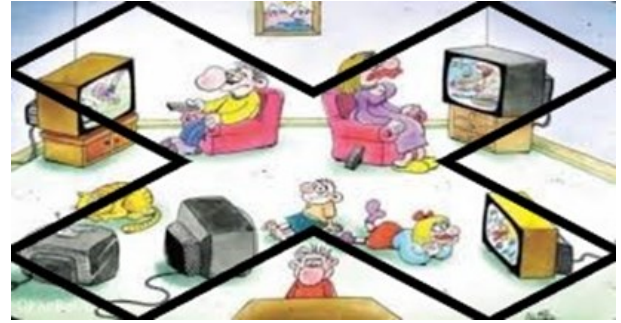
Empati, Kişinin karşısındakini anladığını ve onu önemseyip göstermesini sağlar. Empati yaşamada gerçekleşir. İlk aşaması karşınızdakinin yaşadığı ve hissettiklerini anlamak, ikinci aşaması ise kabul etmedir. Karşıdaki kişinin yaşadığı duyguları abartılı ve gereksiz gören biri o duyguyu yaşayanla empati kuramaz. Bu nedenle karşınızdakini yargılamadan olduğu gibi kabul etmek gerekir.

Etkili dinleme, sadece gelen mesajın anlaşılması değil de değerli, aile üyeleri için sağlıklı olarak devam etmesi de gereklidir. Etkin bir dinleme için göz teması kurulmalı, karşınızdaki kişinin sözü kesilmemeli, yargılayıcı ve sorgulayıcı olmayan sorular sorulmalı, beden dilimizle de karşınızdakini dinlediğimizi hissettirmeliyiz.

Biz bilinci, Ailede ‘ben olma’ ile ‘biz olma’ arasındaki dengenin korunması gerekmektedir. Aile içince birey olmanın öz güveni kazanılabildiği gibi aileyi oluşturan diğer fertlerle hedef birlikteliği, duygu birliği ve sorumluluk paylaşımı gibi özellikleri kazandıracak yaşantılara da ihtiyaç vardır. Aile bireylerinden beklenenler; sorumluluk paylaşmaya, fedakarlık yapmaya, ortak hedef oluşturmaya ve sorumluluklar üstlenmeye gönüllü olmaktır.

Bir ailede normal iletişim ve etkileşimi engelleyen durumlar ise şu şekilde sıralanabilir:

- Aileyi ve bireyleri ilgilendiren konular üzerinde, derinlemesine konuşmadan kaçınma konuları yüzeysel konuşmalar ile geçiştirme,
- Konuşmaya ve açıklama yapılmasına gerek duymadan, karşı tarafın hareketlerini, düşüncelerini yorumlama ve tahmin yürütme,
- Geçmişteki üzücü ve tatsız olayları yerli yersiz sık sık gündeme getirme,
- Bireyler üzerinde söz ile baskı kurmaya çalışma,
- Suçlama, eleştirme, olumsuz değerlendirmeler yapma,
- Emir verme, tehdit etme,
- Samimiyetten uzak kalma, yalan söyleme,
- Alay etme, küçük düşürmeye çalışma, fikirlere değer vermeme,
- Küçük hataları çok abartma,
- Özveriyi devamlı karşı taraftan bekleme,
- Karşıdakine kendini ifade etme imkânı tanımama.
- Aile içi iletişimde teknolojinin de önemli bir yeri olduğu yadsınamayarak aile içi iletişiminin daha olumlu bir şekilde kurulabilmesi için şu önerilerde bulunabiliriz:
- Çocuklarla daha fazla zaman geçirilebilir. Bu şekilde hem çocukların teknolojik aletlerle geçirdiği zamanı uygun bir şekilde ayarlanabilir hem de aile içi ilişkiler geliştirilebilir.
- Çocuklar sosyal ilişkilerin daha çok yaşandığı doğayla iç içe faaliyetlerin yapıldığı gruplara yönlendirilebilir. Bu tür gruplarda çocuklar enerjilerini harcayabileceği çalışmalar yaparak bedensel gelişimine de olumlu katkı sağlayabilir.
- Çocukların gelişimini destekleyecek eğitimsel içerikli bilgisayar oyunları seçilebilir.
- Telefon, televizyon ve bilgisayar gibi siber yaşam aletlerine ayrılan zamanın kontrolü sağlanırsa iletişim kurma adına katkı sağlanabilir.
- Bir ailede düşünce farklılıklarının olması gayet normal ve sağlıklıdır. Bu yüzden konuşmalarda açık sözlü olmaya dikkat ve teşvik edilebilir. Bütün aile üyelerinin düşüncelerini ifade etmeye özendirilip, onlarla konuşurken haksız yere eleştirmemeye ya da alay etmemeye de özen gösterilebilir.
- Kendinizi anlaşılır bir biçimde ifade edebileceğiniz olumlu bir iletişim tarzı benimseyebilir. Ayrıca karşınızdaki kişinin seviyesine uygun bir şekilde konuşup ona değerli olduğunu hissettirerek etkili bir dinleyici olunabilir.
- Çocukluk dönemlerinde bireylere çevreleriyle yeteri kadar ilişki kurabilmesi ve sosyalleşmesi için gerekli ortamlar hazırlanabilir.

EMEKLİ ÖĞRETMENLERİMİZLE SÖYLEŞİLER

Orhan KORKMAZ

Psikolojik Danışman ve Rehber Öğretmen

Merhaba. Hoşgeldiniz . Kendinizi tanıtır mısınız?

Merhaba Hoşbulduk. İsmim Mehmet Aydoğdu . İlk - Orta ve Lise öğretimimi Şanlıurfada yaptım .Yüksekokulu Gaziantep eğitim enstitüsünden FKB BÖLÜMÜNÜ BİTİRDİM. 1976 ve 1980 yılları arasında köyde imam hatiplik yaparken yüksek okula devam ettim.1980 yılında Nevşehirde öğretmenliğe başladım. 39 yıl öğretmenlik mesleğini icra ettim 2019 yılında emekli oldum.

Neden Öğretmenlik Mesleğini seçtiniz?

Öğrencilik yıllarımda daha ziyade spor ve müzik ile olan ilgimden ve İnsanlarla olan iletişimi sevdiğimden dolayı bu mesleği sevkerek seçtim. Başka meslekler aklıma gelmiyordu ancak liseyi bitirdikten sonra ülkemizde üniversite sayısının çok az olmasından dolayı neresi olursa olsun bir yüksekokula kayıt olmayı kafaya koymuştum. Bu arada birkaç yere ön kayıt yaptırdım. Gaziantep'in bölgemizde olması dolayısıyla Gaziantep eğitim enstitüsünde sınava girmeye hak kazandım. O yıllarda öğretmen yetiştiren okulların hepsinde önce kişiler kompozisyon sınavına girerdi. Kompozisyon sınavından geçenler mülakat sınavına alınırdı. Kompozisyon sınavında birinci olmuşum.

Mülakat sınavına girdim . Orada önemli olan kendinizi ifade etmenizdi Dış görünü-

şünüz ve diksiyonunuza göre puan veriyorlardı. FKB bölümüne girdim 1979 yılında bitirdim ama daha sonra çocuklarla öğrencilerle olan birlikteliğimiz iyi ve güzel olduğundan, öğretmenlik mesleğini seçtim ve bundan her zaman memnun oldum. Ve hiçbir zamanda bu mesleği seçtiğim için pişmanlık duymadım.

Sınıf yönetiminde ve ders işlenişinde hangi yöntem ve teknikleri kullanıyordunuz?

Öğretmenin daha aktif olduğu ve soru cevap yöntemleriyle derslerimizi işliyorduk. Okula gitmeden evvel yarınki ders programına göre ders planımızı hazırlar anlatacağımız konularla ilgili kısa bir özet ve örneklerle derse girerdik. Ders anlatırken hep ayakta ve gözlerimizle öğrencileri kontrol ederdik .

Öğrencilerin not almasını muhakkak sağlardık. Bu yöntem öğrencinin dinleme yazma ve okuma duyularını geliştiriyordu. Bugün terk edilen tahtada sözlü edilme metodu çok doğru bir şeydi. Hayatta hiç kimsenin karşısında konuşamayan öğrenci ilk önce kendi sınıfında arkadaşlarının karşısında konuşur yazar ve böylece bir kişilik kazanırdı.

Biliyorsunuz Pandemi sürecindeyiz. Velilerimize ve öğretmenlerimize neler tavsiye edersiniz?

Velilerimize tavsiyem aile ile birlikte mümkünse kendi kültürümüze ait kitapları çocuklarına okutmalarıdır. Kendi geçmiş deneyimlerimizi yaşadıklarımızı öğrencilerimize hikaye şeklinde anlatmak ve dedelerimizden atalarımızdan bahsetmek onların geçmişi anlamalarını sağlar.

Öğretmenlerin aynı zamanda ‘ Rehber olma’ gibi bir misyonu olduğunu biliyoruz. Sizce bir öğretmen ‘ Rehberlik ‘ anlamında öğrencilerine nasıl yaklaşmalı?

Öğretmenlik ve idarecilik yıllarımda en çok dertli olduğum bir konuydu bu .Bence her öğretmenin temel işi rehberliktir. Branşı ikincil durumdadır. Branşta ne kadar iyi olursanız olun girdiğiniz sınıfta öğrenciyi tanımazsanız ona nasıl yaklaşıldığını bilmezseniz ne anlattırsanız anlatın havada kalır. Bizim zamanımızda okullarda rehberlik servisi yoktu hangi sınıfın dersine çok giriyorsak o sınıfın rehberliği verilirdi.

Benim yaptığım ilk iş ‘ ‘ ÇOCUKLAR DEFTERİNİZDEN BİR SAYFA YIRTIN BANA HAYATINIZI AİLENİZİ AİLE İÇİ DURUMLARINIZI ÇEKİNMEDEN YAZIN. YAZDIKLARINIZ BENİMLE SİZİN ARANIZDA KALACAKTIR.’’

Gerçekten bunun çok faydasını gördüm. İdarecilik döneminde bir çok rehber öğretmenle çalıştım işini hakkıyla yapan rehber öğretmenler olduğu gibi kendi odasına kapanan öğrenci öğretmen veli arasında irtibatı sağlamayan öğretmenlerle de vardır.

Rehberlik birebir insanla ilgilenmektir.

İdarecilik deneyiminizin olduğunu biliyoruz. Bu anlamda olumlu okul kültürünü oluşturabilmek adına idareciler okullarında neler yapabilirler?

Ben bulunduğum çevrenin kültürel yapısını ekonomik durumunu göz önüne alarak okulda sanat spor faaliyetlerini düzenledim. Ve muhakkak okulu tanıtan ve öğrencinin o okula ait olduğunu gösteren formadaki amblemlerin olmasını sağladım.

İlçemizde Eğitim - Öğretimin verimli olabilmesi adına öğretmenlerimize ne tür tavsiyelerde bulunabilirsiniz?

Öğretmenlerimize tavsiyem çevreleriyle öğrencileriyle ilişkilerini sıklaştırmalarını çevrenin kültürel yapısını iyi tanımalarıdır. Bu sayede eğitim ve öğretimimin daha etkili ve verimli olacağı düşüncesindeyim.

Bu söyleşi için bize zaman ayırdığınız için teşekkür ederim.

Zaman Yönetimi

Orhan KORKMAZ

Psikolojik Danışman ve Rehber Öğretmen

ZAMAN NEDİR?

Içinde belli bir eylemin bulunduğu süredir. Eylem yoksa zaman da yoktur. Bir an evrende hareket eden her şey durdurulabilse zaman da durmuş olacak. Zamanı o sırada yaptığınız şeyden bağımsız düşünmek imkânsızdır.

GERÇEK ZAMAN

- Ölçülüp gözlenebilen zaman türüdür.
- Bir zaman birimi kanalıyla ölçülebilir ve saat zamanına vurgu yapar.
- Gerçek zaman ay ve güneşin hareketleri gibi fiziksel olaylardan yola çıkarak sayısallaşmıştır.
- Bir saatlik süre kişilere göre farklı algılsa da süre değişmez.
- Bu nedenle saat zamanı ortak gerçekliği yansıtır.

ZAMAN YÖNETİMİ

- Sorumluluklarımızın gereğini yerine getirmeye yönelik olarak yaptığımız faaliyetlerin planlanması, uygulanması ve denetlenmesi süreçlerinden oluşan daimi bir döngüdür.
- Zamanı mümkün olduğunca etkin ve etkili bir biçimde kullanma ve denetleme sistemidir.
- Zaman yönetimi karar ve planlama ile ilgilidir

- Zaman yönetimi bireysel ve kurumsal boyut içerir.
- Zaman yönetimi bir sonuç değil bir süreçtir.
- Zaman yönetim yaklaşımı bir reçete değildir.
- Zaman Yönetimi daha çok çalışmak değil daha etkin ve daha akıllıca çalışmaktır.

“Bir şeyin imkansız olduğuna inanırsanız aklınız bunun neden imkansız olduğunu ispat etmek üzerine çalışmaya başlar. Bir şeyi yapabileceğinize gerçekten inandığınızda aklınız yapmak üzere çözümler bulma konusunda size yardım etmek için çalışmaya başlar”

David J. Schwartz

★ YAPILACAK ÇOK ŞEY VARKEN ETKİLİ BİR ZAMAN PLANLAMASI HEPSİNİN DÜZENLİ OLMASINI SAĞLAR

ZAMANI YÖNETMEKTEKİ ZORLUKLARI FARK ETMEK

Kişinin zamanla arasındaki kişisel ilişkiyi anlayıp sorunlarını ortaya koyması ve bu sorunları çözmek isteyip istemediğine net olarak karar vermesi gerekir.

- Zamanla ilgili sorunlarımın farkında mıyım?
- İç disiplinden yoksun olmak
- Yeniliklere karşı dirençli olmak
- Öz yönetim yoksunluğu
- Olumsuz iç diyalog
- Zamanı verimli kullanmak istiyor muyum?
- Zamanı verimli kullanırsam ne gibi kazançlarım olur?
- Zamanı verimli kullanmazsam ne kaybederim?

İÇ DİSİPLİN

- İç disiplin anlık olarak ne hissettiğimize göre değil ne düşündüğümüze göre hareket etmektir.
- İlk heyecan geçtikten sonra bir işe projeye devam edebilmektir.
- Engellerle karşılaşıldığında yılmamak ve yola devam etmektir.
- Zor bir işle uğraşırken canınız tembellik yapmak istediğinde bunu erteleyebilmektir.

OLUMSUZ İÇ DİYALOG

- Öz denetimi yüksek olan kişi olumsuz iç diyaloglarıyla başa çıkar.
- İşe yaramayacağını biliyorum. (hiç başarılı değilsin)
- Benim hiçbir şeyim doğru gitmez. (bırak sen yapamazsın)
- Çok beceriksizim. (bak yine beceremedin)
- Yaratıcı değilim. (ne diyorsam onu yap)
- Aynı anneme benzemişim. (anasının kızı, armut dibine düşer)
- Zamanım yok. (hadi acele et)
- Zaman bana yetmiyor. (çok ağır kanlısın, çok tembelsin)

ZAMAN TUZAKLARI

- Öz Disiplin yoksunluğu
- Plansızlık
- Bireysel hedeflerin belirsizliği
- Erteleme ve oyalanma
- Kendine aşırı güven ya da güvensizlik
- Hayır diyememe ya da aşırı sosyallik
- Hafife alma ya da ön yargılar

İÇ DİSİPLİNDEN YOKSUN OLMAK

Zaman yönetimi becerisi kazanmak belli bir miktar emek ve çaba gerektirir.

Bir kez kazanıldıktan sonra ise otomatik hale gelir.

Bazı insanlar rahatlığa o kadar alışmıştır ki değişmek için çaba harcamak istemezler.

Önem verdikleri bir hedefe ulaşmak için anlık haz ya da heyecanlarından vaz geçmek/ onları ertelemek istemezler.

Bu insanlar başlarına önemli bir şey gelmediği sürece alışkanlıklarını değiştirmezler.

Zaman yönetimi zorla sevdirecek ya da benimsetilebilecek bir şey değildir.

Kişi kendi istemedikçe zararlı alışkanlıklarını değiştirmede hiçbir yöntem yararlı olmaz.

İki yaşındaki bir bebeğe bile zorla yemek yediremezsiniz.

Öncelikli olarak kişi değişimi kendi için istemelidir

ÖZ YÖNETİM

- Temelde insanın yönetebileceği tek şey kendisidir.
- Olumsuz duygu ve düşüncelerini denetim altına almayı başarır.
- Değişen durumlara uyum sağlamak için esneklik gösterebilir.
- Fırsatları kaçırmaz hemen harekete geçer.

- Önceliklerin belirsizliği
- Stres ve zaman baskısı
- Olumsuz kişisel tutum
- Alışkanlıkların kontrolünde olma
- Kararsızlık
- Güç olandan kaçınma

KENDİ KENDİNİZE SÖZ VERİN

- Bir insanın kendine verdiği sözü kararlılıkla uygulamasına «irade» denir.
- Her alışkanlıktan ancak güçlü bir iradeyle kurtulabiliriz.
- Planlamalar yapın, zaman tuzaklarından uzak durun ve kendinize iradeli bir insan olduğunuzu kanıtlayın.

Zaman Yönetimi

Zaman Yönetimi Anketi

Bu anket “Zaman Yönetimi” eğitimi öncesi zaman yönetimi becerileriniz konusunda fikir sahibi olmak ve gerekirse eğitim programımızı size özel hale getirmek için oluşturulmuştur. Doğru ya da yanlış cevap yoktur. Lütfen soruları içtenlikle yanıtlayınız.

Test Sonuçlarının Değerlendirilmesi

Yandaki 24 soruya verdiğiniz değerlendirilmesi sonunda:

18 ila 20 doğru cevap: Mükemmel-kesinlikle zamanınızı iyi kullanıyorsunuz.

15 ila 17 doğru cevap: İyi-1. Sınıf bir zaman yöneticisi olma yolundasınız.

12 ila 14 doğru cevap: Orta-Hala iyi sayılabilirsiniz ancak varsayımlarınızı gözden geçirmelisiniz.

12’den az doğru cevap: Zayıf-Zamanınızı daha iyi kullanmak için varsayımlarınızı değiştirme-lisiniz.

Sıra	Anket Sorusu	Evet	Bazen	Hayır
1	Gün içinde yaptığınız işlerde öncelik sıranızı biliyor ve buna göre mi çalışıyorsunuz?			
2	İşlerinizi son dakikaya bıraktığınız oluyor mu? Ya da ek süre istiyor musunuz?			
3	İşlerinizi planlamaya ve tarihlemeye zaman ayırabiliyor musunuz?			
4	Hangi işe ne kadar zaman ayırdığınızı bilerek mi çalışırsınız?			
5	Gün içinde kendinizi ani gelen kesintilerle (telefon, e-mail ya da çat kapı gelen bir arkadaş) uğraşip, asıl işlerinize zaman ayıramaz halde bulur musunuz?			
6	Üzerinde çalıştığınız işleri bitirmek için kendinize bir bitirme hedefi koyar mısınız?			
7	Zaman planlamanıza beklenmedik olaylar, krizler vb. nedenler için ek süre koyar mısınız?			
8	Yapmakta olduğunuz iş yüksek öncelikli mi yoksa düşük öncelikli mi, biliyor musunuz?			
9	Size yeni bir iş atandığında, bu işin önceliğini ve önemini analiz eder misiniz?			
10	İşlerin ve satış hedeflerinizin, bitiş ya da teslim tarihleri sizi strese sokuyor mu?			
11	Gün içinde dikkatinizi dağıtan şeyler ya da kişiler sizi işinizden alıkoyar mı?			
12	İşlerinizi bitirebilmek için eve iş götürdüğünüz oluyor mu?			
13	Günlük "Yapılacak işler listesi" yapıyor musunuz?			
14	Öncelikli işleriniz için yöneticinizle görüşür ve teyit alır mısınız?			
15	İşinizde ilerlemek için kişisel gelişiminize (kitap, kurs, dergi, eğitim) yeterince zaman ayırabiliyor musunuz?			
16	Kâğıt işleri ve toplantıların zamanınızı boşa harcadığını düşündüğünüz oluyor mu?			
17	Size asıl başarı getirecek işlere ve önemli kişilere yeterli zaman ayırabiliyor musunuz?			
18	Yaşadığınız şehrin sıkıntılarının (trafik, kalabalık vs.) zamanınızı çaldığını düşünüyor musunuz?			
19	Yaptığınız planlara uymak konusunda bazen tembellik ettiğiniz ya da ertelediğiniz oluyor mu?			
20	TV seyretmek, bilgisayar oyunu vb. gibi aktivitelere fazla zaman ayırdığınızı düşünüyor musunuz?			

Rehberlik – Motivasyon Hikayeleri

Orhan KORKMAZ

Psikolojik Danışman ve Rehber Öğretmen

HAVUÇ, YUMURTA, KAHVE:

Olgun insan güzel söz söylemesini bilen değil, söylediğini yapan ve yapabildiğini söyleyebilen insandır. Bir baba ile kızı dertleşiyorlarmış. Kızı hayatında çok sıkıntı yaşadığından ve bunlarla nasıl baş edeceğini bilemediğini söylemiş babasına. Hatta sorunlar ardı arkasına devam ediyormuş hayatında. Babası kızını dinlemiş, dinlemiş ve “Gel, sana bir şey göstereceğim!” diye kızını mutfağa götürmüş.

Baba ünlü bir aşçı imiş. Ocağa 3 tane eşit büyüklükte kap koymuş, üçüne de eşit su koymuş ve üçünün de altını aynı miktarda yakmış. Ve 1. kaba bir havuç, diğerine bir adet yumurta, diğerine ise de bir avuç çekilmemiş kahve çekirdeği koymuş. Ve her üçünü de tam 20 dakika pişirmiş. Daha sonra ateşi kesmiş.

Masaya 2 tane tabak ve bir tane boş bardak koymuş ve ilk önce haşlanmış havucu alıp bir tabağa koymuş. Daha sonra artık epey pişmiş olan yumurtayı alıp bir tabağa koymuş. En sonunda da artık suya iyice sinmiş ve tam kıvamında kahve görüntüsü olan kahveyi de alıp bir bardağa boşaltmış. Kızına sormuş: “Kızım ne görüyorsun?”

Kızı: “Havuç, yumurta ve kahve.” diye yanıtlamış. Kızını elinden tutup masaya yaklaştırıp daha yakından bakmasını ve hissetmesini istemiş. Kızı: “Ne görüyorum... Haşlanmış yumuşak bir havuç (Bunu yaparken çatalı havuca batırmış ve yumuşaklığını hissetmiş), artık pişmekten içi katılaşmış bir yumurta (yumurtayı eline almış, hatta bir tarafından masaya vurup, çatlatmış ve içini görmüş) ve bir bardak kahve. (Biraz içmiş) Hatta tadı oldukça iyi.

Baba, bunu niçin bana gösteriyorsun?” diye sormuş. “Bak demiş, hepsi aynı şekil kapta, aynı sıcaklıkta, aynı dakika pişti. Fakat hepsi bu etkiye farklı tepki verdiler. Havuç ilk başta sertti, güçlü idi. Ama kaynatılınca yumuşadı hatta güçsüzleşti. Yumurta çok kırılıyordu, hafifçe dokunsan çatlayabilirdi, ama kaynatılınca içi sertleşti, hatta katılaşti. Bir avuç çekilmemiş kahve ise yine sertti, hepsi birbirine benziyordu, ama ısıtılınca ne oldu, bu kahve çekirdekleri, ısındılar, gevşediler, ve içinde oldukları suya yayıldılar. Koku yaydılar, tad yaydılar ve suyu eşsiz tatta bir kahveye çevirdiler. Kızım sen hangisisin?” diye sormuş adam. “Zorluklarla karşılaştığın zaman nasıl tepki gösteriyorsun? Sen havuç musun, yumurta mısın, yoksa kahve misin?” Siz ? Havuç gibi sert bir kişi misiniz, ama sorunlar yaşayınca, yumuşuyor ve güçsüzleşiyor musunuz? Yumurta gibi, içi yumuşak, her an kırılabilir bir kişi misiniz? Sorunlar karşısında (ölüm, ayrılık, krizler, vs.) güçleniyor ve sertleşiyor musunuz?

Yoksa bir kahve çekirdeği gibi misiniz? Kahve sıcak suyu değiştirir, hatta suyun sıcaklığı en üst dereceye çıktığında, en lezzetli kahve ortamı hazır olur. Lezzet maksimuma ulaşır. Eğer sen bu kahve çekirdeği gibi isen, çevrende ne kadar sorun olursa olsun, bunları olumluya çevirebilirsin. Çevrene güzel tatlar, duygular katarsın. Kendini ve çevreni daha iyi yapmak için çalışırsın. Siz hangisisiniz?

Hayatımızdaki Büyük Taşlar

Aşağıdaki gerçek hikâye Kellogg Business School'da (Northwestern üniversitesi) iş idaresi master öğrencileri ile Zaman Yönetimi dersi profesörü arasında geçer.

Profesör sınıfa girip karşısında duran dünyanın en seçilmiş öğrencilerine kısa bir süre baktıktan sonra; **"Bu gün Zaman Yönetimi konusunda deneyle karışık bir sınav yapacağız"** dedi.

Kürsüye yürüdü, kürsünün altından kocaman bir kavanoz çıkarttı. Arkadan, kürsünün altından bir düzine yumruk büyüklüğünde taş aldı ve taşları büyük bir dikkatle kavanozun içine yerleştirmeye başladı.

Kavanozun daha başka taş almayacağına emin olduktan sonra öğrencilerine döndü ve **"Bu kavanoz doldu mu?"** diye sordu.

Öğrenciler hep bir ağızdan **"Doldu"** diye cevapladılar.

Profesör **"Öyle mi?"** dedi ve kürsünün altına eğilerek bir kova mıcır çıkarttı. Mıcırı kavanozun ağzından yavaş yavaş doktu. Sonra kavanozu sallayarak mıcırın taşların arasına yerleşmesini sağladı.

Sonra öğrencilerine dönerek bir kez daha **"Bu kavanoz doldu mu?"** diye sordu.

Bir öğrenci **"Dolmadı herhâlde"** diye cevap verdi.

"Doğru" dedi profesör ve gene kürsünün altına eğilerek bir kova kum aldı ve yavaş yavaş tüm kum taneleri taşlarla mıcırın arasına nüfuz edene kadar doktu.

Gene öğrencilerine döndü ve **"Bu kavanoz doldu mu?"** diye sordu.

Tüm sınıftakiler bir ağızdan **"Hayır"** diye bağırıldılar.

"Güzel" dedi profesör ve kürsünün altına eğilerek bir sürahi su aldı ve kavanoz ağzına kadar doluncaya dek suyu boşalttı.

Sonra öğrencilerine dönerek **"Bu deneyin amacı neydi?"** diye sordu.

Uyanık bir öğrenci hemen **"Zamanımız ne kadar dolu görünürse görünsün, daha ayırabileceğimiz zamanımız mutlaka vardır"** diye atladı.

"Hayır" dedi profesör, **"bu deneyin esas anlatmak istediği"...** **"Eğer büyük taşları baştan yerleştirmesen küçükler girdikten sonra büyükleri hiç bir zaman kavanozun içine koyamazsın"** gerçeğidir.

Öğrenciler şaşkınlık içinde birbirlerine bakarken profesör devam etti:

"Nedir hayatınızdaki büyük taşlar? Çocuklarınız, eşiniz, sevdikleriniz, arkadaşlarınız, eğitiminiz, hayâlleriniz, sağlığınız, bir eser yaratmak, başkalarına faydalı olmak, onlara bir şey öğretmek! Büyük taşlarınız belki bunlardan birisi, belki bir kaçı, belki hepsi. Bu akşam uykuya yatmadan önce iyice düşünün ve sizin büyük taşlarınız hangileridir iyi karar verin. Bilin ki büyük taşlarınızı kavanoza ilk olarak yerleştirmesiniz hiç bir zaman bir daha koyamazsınız, o zaman da ne kendinize, ne de çalıştığınız kuruma, ne de ülkenize faydalı olursunuz. Bu da iyi bir iş adamı, gerçekte de iyi bir adam olamayacağınızı gösterir."

Profesör, ders bittiği hâlde konuşmadan oturan öğrencileri sınıfta bırakarak çıktı...

Kaynakça

- Dökmen, Ü. (1999). İletişim çatışmaları ve empati. (1. Basım), İstanbul: Sistem Yayıncılık.
- Goldstein, H., Kaczmarek, L.A. & English, K.M. (2002). Promoting social communication: Children with developmental disabilities from birth to adolescence. Baltimore, Maryland: Paul H. Brookes Publishing Co.
- McGee, G.G., Connie Almeida, M., Sulzer-Azaroff, B. & Feldman, R.S. (1992). Promoting reciprocal interactions via peer incidental teaching. *Journal of Applied Behavior Analysis*, 25(1),117-126.
- Özeydin, L., Tekin-İftar, E., & Kaner, S. (2008). Arkadaşlık becerilerini geliştirme programının özel gereksinimi olan okul öncesi çocuklarının sosyal etkileşimlerine etkisi. *Özel Eğitim Dergisi*, 9(1), 15–32.
- Prutting, C.A., & Kirchner, D.M. (1987). A clinical appraisal of the pragmatic aspects of language. *Journal of Speech and Hearing Disorders*, 52, 105-119.
- Topbaş, S. (2005). Edimbilgisi gelişimi. S. Topbaş, (editör), Dil ve kavram gelişimi. (123-140). Ankara: Kök yayıncılık.
- Prof.Dr. Özgür ÖNER
- Doç. Dr.Macit Ayhan MELEKOĞLU
- ÖZTÜRK, P. (2007). ZEKA GERİLİĞİ. P. ÖZTÜRK içinde, ANNE, BABA VE EĞİTİMCİLER İÇİN ÇOCUK PSİKYATRİSİ (s. 143-185). İstanbul: Uçurtma Yayınları.
- MEB. (2014). ÖZEL EĞİTİMDE OYUN ETKİNLİKLERİ. Ankara: MEB Yayınları.
- <http://www.ozelegitimsitesi.com/kaynak/ozel-egitime-ihityaci-olan-bireyin-belirlenmesi-ve-yonlendirilmesi.html>

- Kaynaştırma: Temel kavramlar, Tarihçe ve İlkeler <https://acikders.ankara.edu.tr/>
- 573 sayılı “Özel Eğitim Hakkında Kanun Hükmünde Kararname” (Madde 12) (30.05.1997) Özel Eğitim Hizmetleri Yönetmeliği Anayasa (Madde 42).
- Kaynaştırma Nedir? <http://fatihataturk.meb.k12.tr/>
- Kargın, T . (2004). Kaynaştırma: Tanımı, Gelişimi ve İlkeleri . Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Fakültesi Özel Eğitim Dergisi , 5 (02) ,
<https://orgm.meb.gov.tr/>
- 573 sayılı Özel Eğitim Hakkında KHK, Madde.7)
- <https://www.osym.gov.tr/TR,19221/2020-ekpss-kilavuz-tablolar-ve-basvuru-bilgileri.html>

0 (342) 517 8248

<http://nizipram.meb.k12.tr>

[facebook.com/nizipram.ram.9](https://www.facebook.com/nizipram.ram.9)

Nizip Abdulkadir Sayın Ram

[nizipram](https://www.instagram.com/nizipram)

Eyüp Sultan Mahallesi

Mustafa Kökmen Bulvarı No:157

NİZİP / GAZİANTEP